

Dr. A. J. Ostachevski

**Rechtswetenschap III:
Wereldsysteem van de empirische rechten**

Dr. A.J. Ostachevski
Rechtswetenschap III: Wereldsysteem van de empirische rechten

© 2024 Dr. A. J. Ostachevski
Titel: Rechtswetenschap III: Wereldsysteem van de empirische rechten
Auteur: Dr. A.J. Ostachevski
Uitgever: U2pi BV, Den Haag, www.uitgeveriju2pi.nl

ISBN 978 94 9336 409 7
NUR 820

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën,

opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Dr. Anatolij Jaroslavovitsch Ostachevski

Rechtswetenschap III: Wereldsysteem van de empirische rechten

World System of Empirical Rights (English)

**(Weltsystem empirischer Rechte (German), Système mondial de droits empiriques
(French), Sistema mundial de derechos empíricos (Spanish), Мировая система
эмпирических прав (Russian)**

(with a summary in English)

Ik draag dit boek op aan mijn zonen: Lubomir en Vitaliy.

Anatolij Jaroslavovitsch Ostachevski

Dankwoord

Ik wil graag de mensen die mij de afgelopen periode hebben gesteund en geholpen bedanken.

Ik wil graag mijn twee zonen bedanken die altijd bereid waren om mij te helpen.

Ook wil ik dr. A.R. Alberts, dr. W. Kirkels, prof. dr. J. Boormans, Faye van Marrewijk, Niels Heijster, Jamie Eijkelenboom en hun collega's uit Erasmus MC te Rotterdam, en mw.

S.D. Kotey en haar collega's mw. Yvonne Tuinder, mw. Nilza Silva Pereira Lopes, mw. Lies de Heer en mw. Hüsrän Turan bedanken, die mij hebben hulpverleend.

Bovendien wil ik de uitgever van Uitgeverij U2pi dhr. J. van der Starre en zijn collega's bedanken voor de publicatie van mijn boeken.

Rotterdam, december 2023

Anatolij Jaroslavovitsch Ostachevski

Voorwoord

De rechtswetenschap is zoals elke wetenschap continu in ontwikkeling. Maar in de juridische literatuur is te weinig aandacht besteed aan de beantwoording op de vragen hoe wetenschappelijk de huidige wetenschap van het recht is en hoe meer wetenschappelijk de huidige rechtswetenschap gemaakt kan worden.

In de eerder gepubliceerde boeken *Theoretische rechtswetenschap / Theoretical legal science*¹ (2016), *Rechtswetenschap I: Theoretische rechtswetenschap / Theoretical Legal Science* (2022)² en *Rechtswetenschap II: Empirische rechtswetenschap / Empirical Legal Science* (2022)³ is de theoretische en empirische inhoud van de huidige rechtswetenschap geanalyseerd. Immers in het algemeen is bekend dat elke wetenschap relatief in de theoretische en empirische is ingedeeld. Het is ook in het belang van de vaststelling van de objectieve rechten binnen de huidige rechtswetenschap om het abstracte en theoretische van de empirische inhoud te onderscheiden. Ook in elke wetenschap is de objectief vastgestelde en herhaaldelijk bevestigde kennis gesystematiseerd. Maar in de rechtswetenschap is nog steeds de objectief gesystematiseerde rechtskennis niet tot stand gekomen.

De juristen gebruiken begrippen zoals “ons rechtssysteem”, “het recht kan worden gezien als een eenheid, als een samenhangend systeem”, “de nationale rechtsorde”, “de internationale rechtsorde”, “ons nationale rechtssysteem”⁴, “het nationale rechtssysteem”⁵, “het nationale rechtssysteem”⁶, “het nationale rechtssysteem”⁷, “het nationale rechtssysteem”⁸ zonder verduidelijking wat een objectieve structuur van zo’n ‘systeem’ is en of wat kan zo’n ‘systeem’ het objectief inhoudelijk ordenen. Bovendien uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat ofschoon het eerder vastgestelde en gepubliceerde Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: *Systema Optimum Vita Iura Empirica* (Ost)2016, (Ost)2017⁹, (Ost)2022¹⁰ aan de ontwikkeling van een rechtswetenschappelijk objectief vastgesteld rechtssysteem of dat een ‘nationale’ of ‘internationale’ ‘recht’ betreft, is er geen aandacht besteed.

In dit boek wordt het onderzoek uitgevoerd om de basis van het Wereldsysteem van de Empirische Rechten (World System of Empirical Right, with a summary in English) verder te ontwikkelen en tot stand te brengen. In het algemeen is bekend dat in de huidige wereld er massa verdragsbepalingen en wettelijke bepalingen zijn geformuleerd. Daaruit rijst de vraag hoe methodisch kunnen en of het überhaupt kunnen deze verschillend omschreven ‘rechten’ het rechtssystematisch objectief in het systeem van de empirische rechten opgenomen en daarin geordend worden? De kern van dit boek is om op deze vraag te beantwoorden en daarom staat in dit boek centraal dat het rechtswetenschap zich in de richting van het vaststellen van het systeem van de empirische rechten moet ontwikkelen. Om een objectief gesystematiseerde wereldsrechtseenheid te bereiken worden in dit boek de rechtsbepalingen die met het gebruiken van de verschillende begrippen, bestanddelen in de verdragsbepalingen zijn geformuleerd naar hun inhoudelijke objectiveerbaarheid geanalyseerd. De

¹ Ostachevski 2016, 876 p.

² Ostachevski 2022, 987 p.

³ Ostachevski 2022, 978 p.

⁴ Rijpkema 2011, p. 5, 7, 20, 22, 24.

⁵ Brems, e.a. 2005, p. 331.

⁶ De Vos 2010, p. 277.

⁷ Van Heddeghem, e.a. 2002, p. 173.

⁸ Vande Lanotte&Haeck 2005, p. 435.

⁹ Ostachevski 2016, p. 727-767.

¹⁰ Ostachevski 2022, p. 793-893.

relatief voorwaardelijk objectiveerbare begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen worden dan onder de bepaalde empirische rechten gebracht om deze verder rechtssystematisch te ordenen. Naar verwachting kunnen alle wetenschappers, rechtswetenschappers, juristen, rechtsgeleerden, rechters, studenten en andere belanghebbende en geïnteresseerden met plezier kennisnemen van dit boek.

Rotterdam, 25 oktober 2023

Dr. A.J. Ostachevski

Lijst van de gebruikte afkortingen

UVRM: Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM, New York, 10-12-1948).

UDHR: Universal Declaration of Human Rights (UDHR, New York, 10-12-1948).

EVRM: Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM, Rome, 04-11-1950).

CPHR: Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (CPHR, Rome, 04-11-1950).

HGEU: Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (HGEU, PbEU, 7 juni 2016, C 202/389).

CFREU: Charter of fundamental rights of the European Union (CFREU, 2000/C 364/01, *Official Journal* C 364 , 18/12/2000 P. 0001 – 0022).

IVBPR: Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR, New York, 16-12-1966).

ICCPR: International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR, New York, 16-12-1966).

IVESCR: Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, (IVESCR, New York, 16-12-1966).

ICESCR: International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR, New York, 16-12-1966).

IEO: Index Empirische objectiviteit.

%OB: Percentage van de Objectiveerbare Begrippen in de verdragsbepaling.

Rechtswetenschap III: Wereldsysteem van de empirische rechten

Dankwoord	p. 5
Voorwoord	p. 6
Lijst van de gebruikte afkortingen.	p. 8
Inhoudsopgave	p. 9
Inleiding.	p. 17
Actualiteit van dit boek.	p. 17
Verskillende namen van de huidige rechtswetenschap.	p. 19
Noodzakelijkheid van de vaststelling van de empirische rechten op grond van de elementen van de objectieve werkelijkheid.	p. 20
Of kan de huidige politiek het vaststellen van het algemeen wereldsrechtssysteem van de empirische rechten bevorderen?	p. 22
Analyse van de begrippen in de verdragsbepalingen.	p. 23
Hoofdstuk 1. Hoe het wetenschappelijk objectief rechtssystematisch zijn de verdragen tot stand komen?	p. 28
1.1. Inleiding.	p. 28
1.2. Of kan een verdrag als een rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve rechtsbron beschouwd worden?	p. 28
1.3. Hoe het rechtswetenschappelijk objectief kan een interpretatie van de verdragsbepalingen zijn?	p. 30
1.4. Zijn er tegenwoordig de bronnen van de objectieve rechtskennis vastgesteld?	p. 31
1.5. Of kunnen de empirische rechten met behulp van de huidige onderzoeksmethoden van de ‘rechtsbronnen in formele zin’ het objectief vastgesteld worden?	p. 36
1.6. Of kan een objectieve rechtsbron met de onregelmatige “pluriformiteit” van de “verschillende doelen en methoden” in de huidige rechtswetenschap onderzocht en vastgesteld worden?	p. 38
1.7. Of kan een analyse van rechtspraak als een empirisch onderzoek naar de rechtsbronnen worden beschouwd?	p. 40
1.8. Hoe het empirisch rechtssystematisch komen de verdragen als rechtsbronnen tot stand?	p. 42
1.9. Bronnen van het internationaal recht.	p. 44
1.10. Grondslagen van het internationaal recht.	p. 46
1.11. Hoe objectief is de door Bossuyt&Wouters omschreven begrip van de “statelijke entiteiten”?	p. 47
1.12. Hoe objectief rechtswetenschappelijk zijn de verhoudingen tussen de ‘verdragen’ opgesteld?	p. 48
1.13. Structuur en bestanddelen van de verdragsbepalingen.	p. 50
1.14. Of kan een recht door de verdragsbepalingen als een rechtsbron gewaarborgd worden?	p. 54
1.15. Hoe het rechtswetenschappelijk objectief de tekst van een verdrag tot stand komt?	p. 56
1.16. Rol van de rechters bij de uitwerking van de verdragsbepalingen in de nationale rechtsorde.	p. 66
1.17. Of kan een verdrag / verdragsbepaling als een ‘element van een rechtssysteem’ beschouwd worden?	p. 72
1.18. Hoe objectief of abstract zijn de bestanddelen van een artikel in een verdrag geformuleerd?	p. 74
1.19. Conclusie.	p. 78

Hoofdstuk 2. Of zijn de begrippen en bestanddelen van de relatief vergelijkbare verdragsbepalingen het rechtssystematisch geordend?	p. 80
2.1. Inleiding.	p. 80
2.2. Hoe het rechtssystematisch zijn de formuleringen van de verdragsbepalingen in verschillende verdragen opgesteld?	p. 80
2.2.1. Hoe het rechtssystematisch is het inhoud van de formuleringen van de verdragsbepalingen onder dezelfde nummers van de artikelen in verschillende verdragen opgesteld?	p. 86
Art. 1 UVRM	p. 86
Art. 1 EVRM	p. 87
Art. 1 HGEU	p. 88
Art. 1 IVBPR	p. 90
Art. 1 IVESCR	p. 92
2.2.2. Of zijn de relatief gelijkkluidende verdragsbepalingen in de verdragen het rechtssystematisch objectief geordend?	p. 94
Verdragsbepalingen over het 'leven'.	p. 95
Verdragsbepalingen over de 'mannen en vrouwen'.	p. 97
Verdragsbepalingen over de 'huwelijk' en 'gezin'.	p. 99
Verdragsbepalingen over de 'kind' en 'kinderen'.	p. 104
Verdragsbepalingen over de 'ouderen'.	p. 108
Verdragsbepalingen over het 'onderwijs'.	p. 109
Verdragsbepalingen over de 'tehuis', 'woning', 'huis' en 'huisvesting'.	p. 120
Verdragsbepalingen over de 'eigendom'.	p. 121
Verdragsbepalingen over de 'discriminatie'.	p. 123
Verdragsbepalingen over de 'slavernij'.	p. 128
Verdragsbepalingen over de 'foltering'.	p. 133
2.3. Conclusie	p. 139
Hoofdstuk 3. Rechtswetenschappelijk onderzoek naar de objectiviteit van de verdragsbepalingen van Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM, New York, 10-12-1948)	p. 142
3.1. Inleiding.	p. 142
3.2. Art. 1 UVRM	p. 142
3.3. Art. 2 UVRM	p. 147
3.4. Art. 3 UVRM	p. 152
3.5. Art. 4 UVRM	p. 153
3.6. Art. 5 UVRM	p. 155
3.7. Art. 6 UVRM	p. 156
3.8. Art. 7 UVRM	p. 157
3.9. Art. 8 UVRM	p. 159
3.10. Art. 9 UVRM	p. 161
3.11. Art. 10 UVRM	p. 162
3.12. Art. 11 UVRM	p. 164
3.13. Art. 12 UVRM	p. 168
3.14. Art. 13 UVRM	p. 170
3.15. Art. 14 UVRM	p. 173
3.16. Art. 15 UVRM	p. 175
3.17. Art. 16 UVRM	p. 177
3.18. Art. 17 UVRM	p. 182
3.19. Art. 18 UVRM	p. 184
3.20. Art. 19 UVRM	p. 187
3.21. Art. 20 UVRM	p. 189
3.22. Art. 21 UVRM	p. 191
3.23. Art. 22 UVRM	p. 194
3.24. Art. 23 UVRM	p. 197

3.25. Art. 24 UVRM	p. 203
3.26. Art. 25 UVRM	p. 204
3.27. Art. 26 UVRM	p. 207
3.28. Art. 27 UVRM	p. 211
3.29. Art. 28 UVRM	p. 213
3.30. Art. 29 UVRM	p. 215
3.31. Art. 30 UVRM	p. 218
3.32. Rechten uit verdragsbepalingen van UVRM die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> of <i>wel opgenomen</i> worden.	p. 219
3.32.1. Rechten uit verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> worden.	p. 220
3.32.2. Abstract geformuleerde verdragsbepalingen.	p. 220
3.32.3. De geformuleerde ‘rechten’ in de verdragsbepalingen die kunnen het rechtswetenschappelijk niet geobjectiveerd worden.	p. 220
3.32.4 Rechten uit de verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>opgenomen</i> worden.	p. 223
3.33. Conclusie.	p. 231
Hoofdstuk 4. Rechtswetenschappelijk onderzoek naar de objectiviteit van de verdragsbepalingen van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM, Rome, 04-11-1950).	p. 232
4.1. Inleiding.	p. 232
4.2. Art. 1 EVRM	p. 232
4.3. Art. 2 EVRM	p. 233
4.4. Art. 3 EVRM	p. 235
4.5. Art. 4 EVRM	p. 236
4.6. Art. 5 EVRM	p. 239
4.7. Art. 6 EVRM	p. 244
4.8. Art. 7 EVRM	p. 249
4.9. Art. 8 EVRM	p. 251
4.10. Art. 9 EVRM	p. 254
4.11. Art. 10 EVRM	p. 257
4.12. Art. 11 EVRM	p. 260
4.13. Art. 12 EVRM	p. 263
4.14. Art. 13 EVRM	p. 264
4.15. Art. 14 EVRM	p. 265
4.16. Artt. 15-59 EVRM	p. 268
4.17. Rechten uit verdragsbepalingen van EVRM die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> of <i>wel opgenomen</i> worden.	p. 268
4.17.1. Rechten uit verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> word.	p. 268
4.17.2. Abstract geformuleerde verdragsbepalingen.	p. 268
4.17.3. De geformuleerde ‘rechten’ in de verdragsbepalingen die kunnen het rechtswetenschappelijk niet geobjectiveerd worden.	p. 268
4.17.4 Rechten uit de verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>opgenomen</i> worden.	p. 272
4.18. Conclusie	p. 274
Hoofdstuk 5. Rechtswetenschappelijk onderzoek naar de objectiviteit van de verdragsbepalingen van Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (PbEU, 7 juni 2016, C 202/389)	p. 276
5.1. Inleiding	p. 276

5.2. Art. 1 HGEU	p. 276
5.3. Art. 2 HGEU	p. 277
5.4. Art. 3 HGEU	p. 279
5.5. Art. 4 HGEU	p. 281
5.6. Art. 5 HGEU	p. 282
5.7. Art. 6 HGEU	p. 283
5.8. Art. 7 HGEU	p. 285
5.9. Art. 8 HGEU	p. 286
5.10. Art. 9 HGEU	p. 289
5.11. Art. 10, HGEU	p. 290
5.12. Art. 11 HGEU	p. 292
5.13. Art. 12 HGEU	p. 295
5.14. Art. 13 HGEU	p. 297
5.15. Art. 14 HGEU	p. 298
5.16. Art. 15 HGEU	p. 302
5.17. Art. 16 HGEU	p. 306
5.18. Art. 17 HGEU	p. 307
5.19. Art. 18 HGEU	p. 309
5.20. Art. 19 HGEU	p. 310
5.21. Art. 20 HGEU	p. 312
5.22. Art. 21 HGEU	p. 313
5.23. Art. 22 HGEU	p. 316
5.24. Art. 23 HGEU	p. 317
5.25. Art. 24 HGEU	p. 319
5.26. Art. 25 HGEU	p. 322
5.27. Art. 26 HGEU	p. 323
5.28. Art. 27 HGEU	p. 325
5.29. Art. 28 HGEU	p. 326
5.30. Art. 29 HGEU	p. 328
5.31. Art. 30 HGEU	p. 329
5.32. Art. 31 HGEU	p. 330
5.33. Art. 32 HGEU	p. 333
5.34. Art. 33 HGEU	p. 335
5.35. Art. 34 HGEU	p. 337
5.36. Art. 35 HGEU	p. 341
5.37. Art. 36 HGEU	p. 343
5.38. Art. 37 HGEU	p. 344
5.39. Art. 38 HGEU	p. 345
5.40. Art. 39 HGEU	p. 346
5.41. Art. 40 HGEU	p. 347
5.42. Art. 41 HGEU	p. 348
5.43. Art. 42 HGEU	p. 353
5.44. Art. 43 HGEU	p. 354
5.45. Art. 44 HGEU	p. 355
5.46. Art. 45 HGEU	p. 356
5.47. Art. 46 HGEU	p. 358
5.48. Art. 47 HGEU	p. 359
5.49. Art. 48 HGEU	p. 361
5.50. Art. 49 HGEU	p. 363
5.51. Art. 50 HGEU	p. 366
5.52. Artt. 51 t/m 54 HGEU	p. 367
5.53. Rechten uit verdragsbepalingen van HGEU die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen of wel opgenomen</i> worden.	p. 367
5.53.1. Rechten uit verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van	

de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> word.	p. 367
5.53.2. Abstract geformuleerde verdragsbepalingen.	p. 367
5.53.3. De geformuleerde ‘rechten’ in de verdragsbepalingen die kunnen het rechtswetenschappelijk niet geobjectiveerd worden.	p. 369
5.53.4 Rechten uit de verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>opgenomen</i> worden.	p. 375
5.54. Conclusie.	p. 386
Hoofdstuk 6. Rechtswetenschappelijk onderzoek naar de objectiviteit van de verdragsbepalingen van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, (IVBPR, New York, 16-12-1966).	p. 388
6.1. Inleiding	p. 388
6.2. Art. 1 IVBPR	p. 388
6.3. Art. 2 IVBPR	p. 391
6.4. Art. 3 IVBPR	p. 395
6.5. Art. 4 IVBPR	p. 396
6.6. Art. 5 IVBPR	p. 400
6.7. Art. 6 IVBPR	p. 402
6.8. Art. 7 IVBPR	p. 407
6.9. Art. 8 IVBPR	p. 408
6.10. Art. 9 IVBPR	p. 412
6.11. Art. 10 IVBPR	p. 419
6.12. Art. 11 IVBPR	p. 422
6.13. Art. 12 IVBPR	p. 423
6.14. Art. 13 IVBPR	p. 428
6.15. Art. 14 IVBPR	p. 429
6.16. Art. 15 IVBPR	p. 439
6.17. Art. 16 IVBPR	p. 441
6.18. Art. 17 IVBPR	p. 442
6.19. Art. 18 IVBPR	p. 445
6.20. Art. 19 IVBPR	p. 450
6.21. Art. 20 IVBPR	p. 454
6.22. Art. 21 IVBPR	p. 456
6.23. Art. 22 IVBPR	p. 458
6.24. Art. 23 IVBPR	p. 461
6.25. Art. 24 IVBPR	p. 466
6.26. Art. 25 IVBPR	p. 470
6.27. Art. 26 IVBPR	p. 472
6.28. Art. 27 IVBPR	p. 474
6.29. Art. 28 tot / met art. 53 IVBPR	p. 476
6.30. Rechten uit verdragsbepalingen van IVBPR die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> of <i>wel opgenomen</i> worden.	p. 476
6.30.1. Rechten uit verdragsbepalingen van die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> word.	p. 476
6.30.2. Abstract geformuleerde verdragsbepalingen.	p. 477
6.30.3. De geformuleerde ‘rechten’ in de verdragsbepalingen die kunnen het rechtswetenschappelijk niet geobjectiveerd worden.	p. 479
6.30.4 Rechten uit de verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>opgenomen</i> worden.	p. 485
6.31. Conclusie	p. 492

Hoofdstuk 7. Rechtswetenschappelijk onderzoek naar de objectiviteit van de verdragsbepalingen van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR, New York, 16-12-1966).	p. 495
7.1. Inleiding.	p. 495
7.2. Art. 1 IVESCR	p. 495
7.3. Art. 2 IVESCR	p. 499
7.4. Art. 3 IVESCR	p. 502
7.5. Art. 4 IVESCR	p. 504
7.6. Art. 5 IVESCR	p. 505
7.7. Art. 6 IVESCR	p. 507
7.8. Art. 7 IVESCR	p. 510
7.9. Art. 8 IVESCR	p. 513
7.10. Art. 9 IVESCR	p. 518
7.11. Art. 10 IVESCR	p. 519
7.12. Art. 11 IVESCR	p. 524
7.13. Art. 12 IVESCR	p. 529
7.14. Art. 13 IVESCR	p. 533
7.15. Art. 14 IVESCR	p. 540
7.16. Art. 15 IVESCR	p. 542
7.17. Art. 16 IVESCR	p. 548
7.18. Art. 17–24, 26-31 IVESCR	p. 550
7.19. Art. 25 IVESCR	p. 551
7.20. Rechten uit verdragsbepalingen van IVESCR die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen of wel opgenomen</i> worden.	p. 553
7.20.1. Rechten uit verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>niet opgenomen</i> word.	p. 553
7.20.2. Abstract geformuleerde verdragsbepalingen.	p. 553
7.20.3. De geformuleerde ‘rechten’ in de verdragsbepalingen die kunnen het rechtswetenschappelijk niet geobjectiveerd worden.	p. 554
7.20.4 Rechten uit de verdragsbepalingen die kunnen in het rechtssysteem van de empirische rechten <i>opgenomen</i> worden.	p. 557
7.21. Conclusie.	p. 566
Hoofdstuk 8. Of zijn de begrippen en bestanddelen van de wel of niet objectiveerbare verdragsbepalingen het rechtssystematisch geordend?	p. 568
8.1. Inleiding.	p. 568
8.2. Kwantitatieve analyse van de objectiefbaarheid van de verdragsbepalingen van de artikelen van de UVRM, EVRM, HGEU, IVBPR en IVESCR.	p. 570
8.2.1. Index Empirische objectiviteit (IEO) van de verdragsbepalingen.	p. 570
8.2.2. Kwantitatieve analyse van de verdragsbepalingen van het UVRM.	p. 571
8.2.3. Kwantitatieve analyse van de verdragsbepalingen van het EVRM.	p. 573
8.2.4. Kwantitatieve analyse van de verdragsbepalingen van het HGEU.	p. 576
8.2.5. Kwantitatieve analyse van de verdragsbepalingen van het IVBPR.	p. 581
8.2.6. Kwantitatieve analyse van de verdragsbepalingen van het IVESCR.	p. 584
8.2.7. Conclusie	p. 588
8.3. Vergelijkende kwantitatieve analyse van de verdragsbepalingen.	p. 589
8.3.1. Inleiding	p. 589
8.3.2. Of kan met de kwantitatieve analyse van de artikelen van de verdragen een objectief vastgestelde rechtsordering daartussen gevonden worden?	p. 589
8.3.3. Kwantitatieve vergelijkende analyse van de artikelen van de verdragen op grond van de Index Empirische Objectiviteit (IEO).	p. 598
8.3.4. Kwantitatieve vergelijkende analyse van de verdragsbepalingen met de gelijkkluidende begrippen en bestanddelen.	p. 600
Het begrip ‘leven’.	p. 600

De begrippen ‘mannen en vrouwen’.	p. 601
De begrippen ‘huwelijk’ en ‘gezin’.	p. 602
Het begrip ‘kind(eren)’.	p. 603
Het begrip ‘huis’.	p. 604
Het begrip ‘onderwijs’.	p. 605
Het begrip ‘meningsuiting’.	p. 606
Het begrip ‘eigendom’.	p. 607
Het begrip ‘discriminatie’.	p. 608
Het begrip ‘slavernij’.	p. 609
Het begrip ‘foltering’.	p. 610
8.3.5. Conclusie	p. 611
8.4. Vergelijkende analyse van de begrippen en bestanddelen in de verdragsbepalingen naar hun rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid.	p. 612
8.4.1. Inleiding	p. 612
8.4.2. De objectiveerbaarheid van de begrippen over de menselijke gelijkwaardigheid om te overleven als genetische soortgenoten.	p. 612
8.4.2.a. Het relatief objectiveerbare begrip ‘leven’ (art. 3 UVRM, art. 2, lid 1, EVRM, art. 2, lid 1, HGEU en art. 6, lid 1, IVBPR).	p. 613
8.4.2.b1. De objectiveerbaarheid van de begrippen en bestanddelen uit de verdragsbepalingen ‘menswaardig bestaan’ (art. 23, lid 3, UVRM), ‘levensomstandigheden’ (art. 11, lid 1, IVESCR), ‘levensstandaard’ (art. 25, lid 1, UVRM) en ‘bestaan van het volk’ (art. 4, lid 1, IVBPR).	p. 616
8.4.2.b2. Het relatief objectiveerbare begrippen ‘bestaansmiddelen’ (art. 25, lid 1, UVRM), ‘bestaansmiddelen’ (art. 1, lid 2, IVBPR), ‘bestaansmiddelen’ (art. 1, lid 2, IVESCR).	p. 620
8.4.2.b3. Het relatief objectiveerbare begrippen ‘honger’ (art. 11, lid 2, onder a en b, IVESCR), ‘voeding’ (art. 25, lid 1, UVRM), ‘voedsel’ (art. 11, lid 2, onder a en b, IVESCR), ‘billijke verdeling van de wereldvoedselvoorraden’ (art. 11, lid 2, onder a en b, IVESCR).	p. 622
8.4.2.c. Het relatief objectiveerbare begrip ‘meningsuiting’ (art. 19 UVRM, art. 10 EVRM, art. 11 HGEU en art. 19 IVBPR).	p. 632
8.4.2.d. Het relatief objectiveerbare begrippen ‘beroep’, ‘werken’ en de andere daarmee relatief verbondene en vergelijkbare begrippen.	p. 636
Het relatief objectiveerbare begrip ‘beroep’ (art. 23, lid 1, UVRM, art. 26, lid 1, UVRM, art. 15, lid 1, HGEU en art. 23 HGEU).	p. 637
Het relatief objectiveerbare begrip ‘werkzaamheden’ (art. 6, lid 1, IVESCR, art. 8, lid 1, onder a, b, c en d, IVESCR).	p. 639
Het relatief objectiveerbare begrip ‘tewerkstelling’ (art. 10, lid 3, IVESCR).	p. 641
Het relatief objectiveerbare begrippen ‘werk’ (art. 4, lid 3, onder a, b, c, d, EVRM, art. 7, onder a, b, c en d, IVESCR, art. 15, lid 1, onder a, b, c, IVESCR), ‘werken’ (art. 15, lid 1, 2 en 3, HGEU), ‘werkende’ (art. 10, lid 2, IVESCR), ‘werknemers’ (art. 7, onder a, b, c en d, IVESCR) en ‘werkgelegenheid’ (art. 23 HGEU).	p. 642
Het relatief objectiveerbare begrippen ‘arbeid’ (art. 23, lid 1, UVRM, art. 23, lid 3, UVRM, art. 6, lid 1 en 2, IVESCR, art. 10, lid 3, IVESCR), ‘productieve arbeid’ (art. 6, lid 2, IVESCR), ‘dwangarbeid’, ‘verplichte arbeid’ (art. 4, lid 2, EVRM en art. 5, lid 2, HGEU) en ‘verplichte arbeid’, ‘dwangarbeid’ (art. 8, lid 3, onder a, b, c (i, ii, iii, iv, IVBPR), ‘arbeidsvoorwaarden’ (art. 23, lid 1, UVRM, art. 15, lid 3, HGEU en art. 7, onder a, b, c en d, IVESCR), ‘arbeidsomstandigheden’ (art. 31, lid 1, HGEU), ‘arbeidstijd’ (art. 24 UVRM) en ‘werktijd’ (art. 7 IVESCR).	p. 646

8.4.2.e. Het relatief objectieveerbare begrippen ‘dienst’, ‘diensten’ (art. 4, lid 3, onder a, b, c, d, EVRM), ‘arbeid of diensten’, ‘dienst van militaire aard’, ‘dienstweigering’, ‘dienstweigeraars’, ‘dienst’, ‘alle arbeid of elke dienst’ (art. 8, lid 3, onder a, b, c (i, ii, iii, iv), IVBPR).	p. 653
8.5. De objectiveerbaarheid van de begrippen en bestanddelen waaruit de onderscheidingen tussen de mensen voortvloeien.	p. 656
8.5.1. Begrip ‘nationaliteit’ (art. 16, lid 1, UVRM, art. 21, lid 2, HGEU, art. 24, lid 3, IVBPR) en de begrippen ‘nationale’ en ‘afkomst’ (art. 24, lid 1, IVBPR).	p. 656
8.5.2. Begrippen en bestanddelen ‘burger’ (art. 25, onder a, b en c, IVBPR), ‘normale burgerplichten’ (art. 4, lid 3, onder a, b, c, d, EVRM), ‘burgerlijke rechten en verplichtingen’ (art. 6, lid 1, EVRM), ‘burger van de Unie’ (art. 39, lid 1, HGEU, art. 40 HGEU, art. 42 HGEU, art. 43 HGEU, art. 44 HGEU, art. 45, lid 1, HGEU en art. 46 HGEU).	p. 661
8.5.3. De begrippen ‘onderdanen’ en ‘onderdaan’ (art. 40 HGEU, art. 45, lid 2, HGEU en art. 46 HGEU).	p. 665
8.5.4. Begrip ‘vreemdelingen’ (art. 16 EVRM en art. 13 IVBPR).	p. 667
‘Vreemdelingen’ of ‘buitenlanders’.	p. 667
‘Vreemdelingen’ of ‘illegale migranten’.	p. 668
Betekenis van het begrip ‘vreemdelingen’ in het Oud-Egypte.	p. 668
Betekenis van het begrip ‘vreemdelingen’ in het Oud-Griekenland.	p. 671
Betekenis van het begrip ‘vreemdelingen’ in oud Rome.	p. 672
Hoe het objectiveerbaar is het begrip ‘vreemdelingen’?	p. 673
8.6. Conclusie.	p. 675
Hoofdstuk 9. Het aangevulde en uitgebreide ((Ost)2023) Wereldsysteem van de Optimale Empirische Levensrechten:	
Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016.	p. 679
9.1. Inleiding.	p. 679
9.2. Overlevingsbeginsel, menselijkwaardigheidsbeginsel, optimaliseringbeginsel en verantwoordingsbeginsel.	p. 681
9.3. Hoe de objectieve empirische levensrechten worden aangeduid?	p. 686
9.4. Het Wereldsysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016, (Ost)2020 aangevulde en verrijkte met de objectiefempirische rechten en bevestigingen ((Ost)2023)	p. 689
9.4.1. Rechtsklasse: I. Overlevingsrechten (de empirische rechten op het overleven): Iuravitaeta (Ost)2016	p. 701
9.4.2. Rechtsorde: I.I. Individuele empirische overlevingsrechten: Iuravitaindividualisetalia (Ost)2016	p. 707
9.4.3. Rechtsorde: I.II. Overlevingsrechten van de menselijke civilisatie: Iuravitacivilizatioetalia (Ost)2016	p. 814
9.4.4. Schematische structuur van het Wereldsysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016, (Ost)2020 en (Ost)2023	p. 823
9.5. Conclusie	p. 831
Samenvattingen en conclusie	p. 833
Summaries and conclusions	p. 837
Literatuurlijst	p. 841
Jurisprudentieregister	p. 879

Rechtswetenschap III: Wereldsysteem van de empirische rechten

Inleiding

Actualiteit van dit boek

Nog steeds zijn de rechten op grond van het territoriale principe ingedeeld, namelijk elk afzonderlijk land (staat) formuleert ‘eigen’ wetten waaruit volgens de huidige rechtswetenschap de rechten voortvloeien. Daardoor hebben de mensen in de hele wereld verschillende niet met elkaar overeenstemmende ‘rechten’ en een rechtseenheid ontbreekt.

Volgens de huidige rechtswetenschap worden “de rechtsregels die door de overheid” op het bepaalde territorium “zijn vastgesteld of erkend met het doel de samenleving” op dit territorium “te ordenen” als “het objectieve recht” genoemd, die “wordt ook wel aangeduid met positief recht of geldend recht.”¹¹ Daaruit rijst de vraag: op welke rechtswetenschappelijk objectief vastgestelde gronden worden deze ‘rechtsregels’ gebaseerd? Immers indien de objectieve gronden voor de formuleringen van de bepaalde rechten het rechtswetenschappelijk niet zijn vastgesteld en herhaaldelijk niet bevestigd, dan kunnen deze ‘rechten’ niet als ‘objectieve’ beschouwd worden. Ook hebben deze ‘rechten’ een onregelmatig variabel karakter vanwege hun afhankelijkheid van de verschillende machthebbers en machtheersers op het bepaalde territorium.

Het objectief rechtswetenschappelijk gezien hebben de mensen als zodanige genetische soortgenoten het onafhankelijk van het territorium waar ze leven de noodzakelijke levensbehoefte aan de mensgelijkwaardige empirische rechten om hun levende bestaan en het overleven te optimaliseren. Daarom wordt in dit boek het eerder vastgestelde Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016, (Ost)2017¹², (Ost)2020¹³ als het Wereldsysteem van de Empirische Rechten, World System of Empirical Right (with a summary in English) met de nieuwe empirische rechten en bevestigingen daarvan aangevuld en uitgebreid.

De wetenschappelijke ontdekkingen voortdurend vinden de bewijzen over de omringende mensen objectieve werkelijkheid, die bestaat onafhankelijk van wat de mensen kunnen daarover denken. Bijvoorbeeld, onder meer, de ontdekkingen in objectieve werkelijkheid, zoals het mogelijke “eerste teken van leven” “op exoplanet”¹⁴, zijn met de religieuze ideeën niet in overeenstemming en dat toont een abstract karakter van de religies aan. Ook de filosofische en ideologisch-politieke ideeën zijn nog steeds met de objectieve werkelijkheid van het levende bestaan en het overleven van de mensen niet in overeenstemming, omdat in de wereld allerlei ‘ideologische’ of ‘politieke’ conflicten ontstaan die de vernietigende oorlogen veroorzaken en daarmee veel schade brengen aan het evolutionaire proces van de optimalisering van het leven van de mensen, als zodanig gelijkwaardige genetische soortgenoten. Ook op de abstracte ideeën over de menselijke wereld gebaseerde zogenaamde ‘rechtsorde’, de verschillende ‘democratieën’ en de onbeperkt stijgende ‘privé’ eigen rijkdommen van de enkelen blijven voortdurend het menselijke leven beïnvloeden ofschoon dat alleen maar de abstracte ideeën zijn en daardoor zijn deze met de werkelijke levensbehoeften van de mensen niet in overeenstemming.

Daarnaast is in het algemeen bekend dat de huidige rechtswetenschap zo totaal aan de zogenoemde ‘rechtsbronnen’ is verbonden, die zijn echter objectief niet waargenomen en dus objectief niet vastgesteld, zoals de verdragen, wetgeving, rechtspraak en gewoonte, en volledig afhankelijk daarvan is. Door deze afhankelijkheid kunnen de rechtswetenschappers niet onafhankelijk de elementen van de objectieve werkelijkheid waarnemen om de begrippen op de objectiefempirische grondslagen te

¹¹ Van der Roest (red.) 2021, p. 21.

¹² Ostachevski 2016, p. 727-767.

¹³ Ostachevski 2022, p. 793-893.

¹⁴ Peters 12 september 2023.

baseren om daaruit mogelijk voortvloeiende en daarop gebaseerde empirische rechten vast te stellen. Daarom is het van fundamenteel belang en nog steeds actueel op grond van de ontwikkeling van de onafhankelijke rechtswetenschappelijke methoden de huidige begrippen te objectiveren en vervolgens de vaststelling van de objectiefempirische rechten op de waargenomen elementen van de objectieve werkelijkheid te baseren. Het is aannemelijk dat om dat te doen is het noodzakelijk om het objectieve wereldrechtssysteem van de empirische rechten in de rechtswetenschap verder te ontwikkelen. Zoals in de eerder gepubliceerde boeken *Theoretische rechtswetenschap*¹⁵, *Rechtswetenschap I: Theoretische rechtswetenschap*¹⁶ en *Rechtswetenschap II: Empirische rechtswetenschap*¹⁷ zijn vastgesteld wordt in dit boek een poging gedaan om het onder meer op de nog steeds en voortdurend actuele vraag te beantwoorden, namelijk of streven de rechtswetenschappers, die naar hun ideeën met de formuleringen van de rechten bezighouden, hun onderzoeksactiviteiten het objectief wetenschappelijk te maken? Wat moet de rechtswetenschappers doen om het vaststellen van het wereldsysteem van de empirische rechten op grond van de resultaten van het onderzoek in de objectieve werkelijkheid te ontwikkelen?

Ook in het verband met de eerder gepubliceerde vaststelling van het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: *Systema Optimum Vita Iura Empirica* (Ost)2016, (Ost)2017¹⁸, (Ost)2022¹⁹ kan men zich afvragen wat met de alle ideologisch-politieke rechtsgeleerde formuleringen van de ‘rechten’ in de allerlei regelingen, wetten, verdragen, enz. te doen? Immers zijn deze formuleringen op het rechtswetenschappelijke onderzoek in de objectieve werkelijkheid niet gebaseerd en daardoor hebben ze een onregelmatig variabel karakter. In dit boek is op deze vraag een antwoord gegeven, namelijk: alle deze formuleringen van de ‘rechten’ moeten door het rechtswetenschappelijk onderzoek naar hun inhoudelijke empirische objectiveerbaarheid getoetst worden. Indien de bepaalde wettelijke artikelen, begrippen, bestanddelen, verdragsbepalingen de rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid inhouden dan moeten deze geanalyseerd worden om daaruit voortvloeiende en daarop mogelijk gebaseerde empirische rechten het rechtssystematisch objectief te ordenen om vervolgens in het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten opgenomen te worden. Om het proces van een onderzoek naar de inhoudelijke rechtswetenschappelijk objectiveerbaarheid van de eerder geformuleerde ‘rechten’ te beginnen, als voorbeeld, worden in dit boek het rechtswetenschappelijk onderzoek naar de inhoudelijke objectiveerbaarheid van de betekenissen van de begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen van de volgende verdragen geanalyseerd:

Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM, New York, 10-12-1948),
Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM, Rome, 04-11-1950),
Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (HGEU, PbEU, 7 juni 2016, C 202/389),
Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR, New York, 16-12-1966) en
Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, (IVESCR, New York, 16-12-1966).

Ook kan men stellen dat in dit boek uitgevoerde rechtswetenschappelijk onderzoek naar de inhoudelijke objectiveerbaarheid van de begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen om deze rechtssystematisch objectief te ordenen kan een methodisch karakter hebben om herhaaldelijk bij de vergelijkbare onderzoeken toe te passen.

¹⁵ Ostachevski 2016, 876 p.

¹⁶ Ostachevski 2022, 987 p.

¹⁷ Ostachevski 2022, 978 p.

¹⁸ Ostachevski 2016, p. 727-767.

¹⁹ Ostachevski 2022, p. 793-893.

Verschillende namen van de huidige rechtswetenschap

In het algemeen is bekend dat de huidige rechtswetenschap onder meer als een “dogmatische”²⁰, de “klassieke rechtswetenschap” als een “dogmatische rechtswetenschap”²¹, “omstreden”²², “beschrijvende wetenschap”, “empirische wetenschap”, “normatieve wetenschap”²³, “rechtsdogmatiek”²⁴, “de rechtsdogmatiek” als “de kern van de rechtswetenschap”²⁵, “pluriforme rechtswetenschap”²⁶ wordt genoemd. Ook bijvoorbeeld met de verwijzing naar de literatuur constateert Smits dat in de rechtswetenschap “een demystificatie van de doctrinaire benadering is hoognodig”²⁷ en die wordt “wel omschreven als ‘moedermelk voor rechtsgeleerden’”, “als de juridische manier van denken” “en zelfs als het ‘zenuwcentrum’ van de rechtswetenschap” en die kan een bepaalde “doel en methode” hebben om “het recht nader te onderzoeken.”²⁸ Daaruit kunnen de verschillende vragen over de wetenschappelijkheid van de met deze verschillende namen aangeduide rechtswetenschap rijzen en over de rechtssystematische objectieve ordening daartussen. Bijvoorbeeld welke betekenissen kunnen het gebruiken van deze verschillende bijvoeglijke naamwoorden aan de wetenschappelijkheid van de rechtswetenschap bijdragen? Zijn het gebruiken van deze bijvoeglijke naamwoorden bij de aanduidingen van de rechtswetenschap afhankelijk van een onderzoeksobject van de juristen? Op welke objectief vastgestelde grondslagen zijn deze ‘rechtswetenschappen’ verschillend? Bijvoorbeeld met behulp van de verschillende bijvoeglijke naamwoorden streven de juristen verschillende onderzoeken, methoden, benaderingen in de rechtswetenschap uit te drukken, zoals “doctrinaire benadering”, “doctrinair onderzoek”, “doctrinair werk”²⁹, “doctrinaire beschrijving”³⁰, “doctrinaire methode”³¹. Of kunnen deze verschillende begrippen aan de objectieve wetenschappelijkheid van de rechtswetenschap bijdragen? Hoe het objectief kunnen deze verschillende rechtswetenschappen naar hun inhoudelijke objectiviteit gerangschikt worden? Bijvoorbeeld of kan uit het bijvoeglijke naamwoord ‘dogmatische’ het andere bijvoeglijke naamwoord ‘omstreden’ rechtswetenschap voortvloeien of omgekeerd? Bijvoorbeeld volgens Tjong Tjin Tai&Verbruggen is het “‘dogmatisch’ de oudere term” en een “doctrinaire rechtswetenschap richt zich op een reconstructie van het positieve recht, op basis van de rechtsbronnen, in het bijzonder wet en rechtspraak” en “dit komt grotendeels neer op een beschrijving van het geldende recht.”³² Kan zo’n verschil tussen de onderzoeksgebieden van de rechtswetenschap op de objectief vastgestelde gegevens worden gebaseerd? Het lijkt alsof de huidige juristen door de verschillende benoemingen van hun bezigheden zoeken naar een manier om hun bezigheden (rechts)wetenschappelijk te maken zonder te onderzoeken naar de elementen van de objectieve werkelijkheid, die onafhankelijk van wat ze kunnen daarover denken bestaat, waarop de vaststelling van de empirische rechten moet worden gebaseerd. Bovendien blijkt uit de geraadpleegde literatuur dat de rechtswetenschap volgens de verschillende ideeën daarover van de juristen verschillende namen kan dragen. Deze namen van de wetenschap van de rechten houden alles in, behalve het gebruiken van het bijvoeglijke naamwoord ‘objectieve’, die het wetenschappelijk gezien inhoudt de

²⁰ Vranken 2009, p. 543.

²¹ Mackor 2017, p. 894.

²² Smits 2009, p. 15-19.

²³ Smits 2009, p. 5, 31, 52, 70.

²⁴ Van Hoecke 2010, p. 34.

²⁵ Smits 2016, p. 27.

²⁶ Vranken 2010, p. 445-468.

²⁷ Smits 2016, p. 28.

²⁸ Smits 2016, p. 27.

²⁹ Smits 2016, p. 28.

³⁰ Smits 2016, p. 34.

³¹ Smits 2016, p. 35, 38.

³² Tjong Tjin Tai&Verbruggen 2022, p. 4.

theoretische³³ en empirische³⁴ ontwikkelingen daarvan, en die echter moet haar objectief wetenschappelijke inhoud uit te drukken. Immers de objectiviteit van de rechtswetenschap betekent dat de objectieve rechten moeten op de onafhankelijke van wat de mensen daarover kunnen denken gronden vastgesteld worden en dus met de waargenomen elementen van de objectieve werkelijkheid ondersteund moeten worden.

Noodzakelijkheid van de vaststelling van de empirische rechten op grond van de elementen van de objectieve werkelijkheid

De fundamentele conclusie van de eerder gepubliceerde “objectiefwerkelijke rechtstheorie over de empirische levensrechten: *Vita Iura Empirica*”³⁵ is dat de rechtswetenschappelijk vastgestelde empirische rechten moeten uit de objectieve werkelijkheid van de optimalisering van het levende bestaan en het overleven voortvloeien en daarop moeten worden gebaseerd. Immers kan men stellen dat het gemeenschap van de mensen als samenlevende genetische soortgenoten heeft objectieve belangen om de empirische rechten het rechtswetenschappelijk objectief vast te stellen. Ook kan men stellen en dat ook rechtswetenschappelijk is het aannemelijk, dat de vaststelling van de objectief empirische rechten liggen bij de mensen zelf. Indien de formulering van de rechten worden op de abstracte ideeën of op grond van het bevorderen van de eigen privé belangen gebaseerd, dan kunnen deze ‘rechten’ rechtswetenschappelijk gezien niet als objectief vastgestelde rechten worden beschouwd. De rechtswetenschappelijke vaststelling van de empirische rechten moeten de belangen van alle mensen als genetische soortgenoten weerspiegelen ten voordele en ten bevorderen van het gemeenschappelijke leven. Immers zoals dat heeft Peeraer omschreven zijn de mensen “energievretende wezens die leven en voortplanten binnen een gemeenschap. Samen met anderen streven we naar een bevrediging van onze basale behoeften (voedsel, onderdak, veiligheid, voortplanting, betekenisvol bestaan), (...).”³⁶ Daaruit volgt dat alle mensen hebben gelijke empirische noodzakelijke levensbehoeften en deze noodzaak aan het optimaliseren van het levende bestaan en het overleven van de mensen veroorzaakt de noodzakelijkheid van de rechtswetenschappelijke vaststelling van de objectieve empirische rechten om iedereen mens zijn objectief recht toe te wijzen en de nakoming, bevordering en bescherming daarvan ten voordele van de gemeenschappelijke belangen tot stand te brengen.

Van de andere kant omschrijft Peeraer dat de mensen samen streven naar de “bevrediging” van hun “verlangens en neigingen (neiging tot samenwerking, affectie, materieel comfort, competitie, status, macht, rijkdom ...).”³⁷ In dit geval rijst de vraag of kunnen de eigen ‘verlangens en neigingen’ van de mensen het direct tot de vaststelling van de empirische rechten daarop leiden? Immers in het geval dat het streven naar de bevrediging van de eigen privé “neiging tot samenwerking, affectie, materieel comfort, competitie, status, macht, rijkdom”, zoals dat heeft Peeraer omschreven, kan niet altijd dienen gemeenschappelijk belangen. Immers, bijvoorbeeld, het streven naar de eigen prioritaire ‘status’ boven de andere mensen, naar de ‘macht’ over de andere medemensen of naar de onbeperkt eigen privé verrijking met het verzamelen van de onbeperkte hoeveelheden van ‘rijkdomein’ kunnen niet met het optimaliseren van het levende bestaan en het overleven van alle gelijkwaardige mensen als genetische soortgenoten overeenstemmen. Daarom rijst de vraag of deze processen in een gemeenschap kunnen tot de vaststelling van de empirische rechten daarop leiden?

Verder omschrijft Peeraer dat de mensen “nemen” hun “omgeving waar en communiceren met behulp van taal en concepten. Onze handelingen zijn ingebed in ideeën en overtuigingen die ontstaan en

³³ Ostachevski 2022, 987 p.

³⁴ Ostachevski 2022, 978 p.

³⁵ Ostachevski 2022, p. 735-763.

³⁶ Peeraer 2021, p. 14.

³⁷ Peeraer 2021, p. 15.

worden overgedragen binnen een cultuur.”³⁸ Dat de mensen in hun evolutie zo ver zijn gegaan dat ze de omringende omgeving en zichzelf als bestanddeel daarvan kunnen waarnemen en daardoor kunnen de objectieve kennis daarover te verwerven en dat kunnen de mensen met elkaar communiceren veroorzaakt geen verschillende ‘culturen’, maar leidt wel tot het besef dat alle mensen als soortgenoten gelijkwaardig zijn en daardoor ook gelijke empirische rechten moeten hebben. In dit geval het gebruiken van het abstracte begrip ‘cultuur’ om daarmee de verschillen tussen de mensen uit te drukken leidt niet tot gelijkwaardige verhoudingen tussen de mensen en tot de formuleringen van de gelijke objectieve rechten voor iedereen mens.

Bovendien het overdragen van de wetenschappelijk objectief vastgestelde kennis is niet een vraag van een ‘cultuur’, maar de menselijke behoeften om het levende bestaan en het overleven te optimaliseren ten voordele van alle mensen als genetische soortgenoten. Ook de betekenissen van het begrip ‘cultuur’ is door het juridisch woordenboek niet verklaard en dus geen echte rechtswetenschappelijk begrip is en dus uit dit begrip volgens de huidige rechtswetenschap voortvloeien geen objectieve rechten. Ook als het juridisch woordenboek verwijst naar de wettelijke bepalingen waar de term ‘cultuur’ wordt gebruikt, zoals “culturele erfgoed”, “culturele beleggingen”, “cultuurbezit” en “cultuurgoed” wordt gebruikt kan men daaruit niet afleiden dat uit de juridische begrippen kan de vaststelling van de bepaalde empirische rechten van het levende bestaan en het overleven van de mensen voortvloeien, ook omdat het gaat daarin om de “voorwerpen”, “kapitaal”³⁹, goederen en niet om de bevrediging van de levensnoodzakelijke behoeften ter bevordering van het continueren van het levende bestaan en het overleven van de mensen.

Vervolgens uit het schrijven van Peeraer blijkt dat “de overdracht van ervaringen en inzichten van vroegere generaties vormt het grootste deel van de kennis die we nodig hebben om met de hedendaagse realiteit om te gaan.”⁴⁰

Wat is dan de plaats van het verwerven en het overdragen van de objectieve kennis, die de fundamentele grondslag voor het gemeenschappelijke levende bestaan en het overleven van de mensen moet zijn, in de rechtswetenschappelijke vaststelling van de objectieve empirische rechten? Immers volgens Peeraer “neemt” “elke gemeenschap” de “basisbehoeften voor haar rekening: watervoorziening, voedsel, huisvesting, de productie en verdeling van goederen en diensten, transport, handelsfacilitering, afvalbeheer, efficiënte communicatie, de bescherming van gezondheid en veiligheid (ongevallen, ziekten, brand en natuurfenomenen), de coördinatie van gedrag ten dienste van gezamenlijke projecten, het behoud van interne orde en de verdediging tegen buitenstaanders. In complexere gemeenschappen wordt dat soort taken niet zozeer aan individuen toebedeeld, maar aan instituten die in functie van die basisbehoeften zijn georganiseerd.”⁴¹ Juist daaruit volgt dat ‘elke gemeenschap’ door de rechtswetenschappelijke objectieve vaststelling van de empirische rechten op de optimalisering van onder meer deze basis levensbehoeften gelijke uitvoerbaarheid voor iedereen mens daarvan moet bewerkstellen. Ook daarmee kan worden geconstateerd dat de rechtswetenschappelijke vaststelling van de empirische rechten behoren tot de gemeenschappelijke objectieve belangen.

De wereld is niet “van alle 193 landen gezamenlijk” waar de “landen zelf over hun grenzen gaan, bepalen zelf wat er op hun grondgebied gebeurt.”, zoals de Minister van Buitenlandse Zaken van Nederland dat heeft gesteld ter onderschrijven van “de woorden van de Amerikaanse president” tijdens “de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties” op 21 september 2022 in New York⁴²,

³⁸ Peeraer 2021, p. 15.

³⁹ Van Caspel, Gokkel&Klijn 2008, p. 115.

⁴⁰ Peeraer 2021, p. 15.

⁴¹ Peeraer 2021, p. 16.

⁴² NOS, nos.nl, 21 september 2022.

maar van de menselijke civilisatie in het algemeen met het rechtswetenschappelijk vastgestelde objectiefempirische rechten op het levende bestaan voor iedere mens en voor de mensheid als geheel. Daaruit volgt dat de mensen het ontstaan van een militair conflict of een oorlog moeten voorkomen en niet aan de escalatie van een oorlog moeten bijdragen, maar om onvoorwaardelijk de vrede op de wereld te bewaren.

Of kan de huidige politiek het vaststellen van het algemeen wereldsysteem van de empirische rechten bevorderen?

Tot nu toe gaan sommige politici niet over de ontwikkelingen van een objectiefempirische internationale rechtsorde, die tegenwoordig is door de economische globalisatie en op grond van de eigen belangen van de rijkste oligarchen en multinationaals gevormd, maar over de oeroude ideeën over een “naties”, zoals heeft Eppink in zijn schrijven verondersteld gevraagd of het “Rusland” “een ‘Aziatische natie’” “wordt”⁴³. Uit het schrijven van Eppink volgt dat het groeien van de “economische banden tussen Rusland” en de “Aziatische” landen, zoals China en India, kan veroorzaken ontstaan van “een ‘Aziatische natie’” alsof de economie en handel kunnen kenmerkend zijn voor het ontstaan of ontwikkeling van een ‘naties’. Ook uit de stelling van Eppink dat omdat “Rusland raakt politiek, economisch en militair sterker ingebed in Azië en gaat zich inderdaad meer gedragen als een ‘Aziatische natie’”⁴⁴, volgt niet dat een nationale ‘natie’ daardoor kan worden gevormd. Men kan stellen dat de vergelijkbare uitingen over de aanwezigheid van een natie – die alleen maar kunnen leiden tot het opwekken bij de mensen van de wildvreemde dierlijke instincten - kunnen de vaststelling van een menselijkwaardig wereldsrechtssysteem van de objectiefempirische rechten niet bevorderen. Ook de feitelijke op de politieke gronden gebaseerde territoriale indeling van de menselijke wereld in landen / staten en daaruit voortvloeiende formuleringen van de verschillende en niet met elkaar overeenstemmende ‘nationale wetten’ kunnen tot de vaststelling van een objectieve wereldsrechtssysteem niet leiden.

Van de andere kant uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat het internationaal recht als een systeem wordt beschouwd. Bijvoorbeeld verwijzen Bossuyt&Wouters naar het schrijven van Kelsen⁴⁵ dat Kelsen heeft “het internationaal recht als een monistisch, sluitend normensysteem dat gezuiverd is van elke natuurrechtelijk of morele veronderstelling”⁴⁶ begrepen. Ook Feyter omschrijft “het systeem van internationale regelgeving”⁴⁷. Bovendien De Wijk schrijft over “het systeem van internationaal recht”⁴⁸. Verder schrijft Molier over “het systeem van internationaal recht als zodanig”⁵⁰. Daarnaast schrijft Wessel over een “hiërarchische systeem van VN-recht”⁵¹. In het Advies nr. 57 heeft Adviesraad Internationale Vraagstukken geschreven over “het verdragssysteem van de VN” (p. 6), “het verdragssysteem”, “het huidige verdragssysteem” (p. 13), “het verdragssysteem”, “het VN-verdragssysteem” (p. 14), “het VN-verdragssysteem” (p.16), “het huidige systeem van verdragen” (p. 17), “de interne samenhang van het verdragssysteem” (p. 19), “de autoriteit van het verdragssysteem als geheel” (p. 20), “het verdragssysteem” (p. 23), “het VN-verdragssysteem op het terrein van de rechten van de mens”, “het verdragssysteem van de VN op het terrein van de rechten van de mens”, “de verdragsrechtelijke normenstelsels” (p. 24), “de oorspronkelijke doelstellingen van het VN-

⁴³ Eppink 9 juni 2022.

⁴⁴ Eppink 9 juni 2022.

⁴⁵ Bossuyt&Wouters 2005, p. 25, Noot 73: Kelsen 1928.

⁴⁶ Bossuyt&Wouters 2005, p. 25.

⁴⁷ De Feyter 2003, p. 26.

⁴⁸ De Wijk 2017, p. 82.

⁴⁹ Molier 2015, p. 6, 7.

⁵⁰ Molier 2014, p. 104-105.

⁵¹ Wessel 2006, p. 15.

verdragssysteem”, “sommige knelpunten in het verdragssysteem”, “de oplossing van de problemen van het verdragssysteem” (p. 25), “het verdragssysteem op het terrein van de rechten van de mens” (p. 27)⁵².

In het schrijven van Glas kan men de volgende omschrijvingen vinden: “de lange traditie van hervormingen aan het EVRM-systeem”, “een lange traditie van hervormingen aan het Verdragssysteem”, “de toekomst van het Verdragssysteem”, “de toekomstbestendigheid van het Verdragssysteem”, “een toekomst bestendig EVRM-systeem”⁵³. Naar de mening van Gerards&Claes “het veellagige systeem van bescherming van grondrechten in Europa, waarin nationaal, EU- en EVRM-recht op een complexe wijze met elkaar interageren”⁵⁴. Boonstra schrijft over “het traditionele systeem van het volkenrecht” en “het klassieke systeem van het internationale volkenrecht”⁵⁵. Wessel omschrijft het “hiërarchische systeem van VN-recht en ondergeschikt EG-recht”⁵⁶. Op grond van deze publicaties kan men veronderstellen dat alle ‘rechten’ in wereld zijn het systematisch geordend. Ook kan men uit deze verschillende publicaties af te leiden dat het internationaal recht een systeem is. Maar daaruit rijzen de vragen (1) hoe het rechtswetenschappelijk objectief kan zo’n systeem van de rechten uit alle verdragen zijn?, en (2) of er kan en hoe dan zo’n ‘systeem van het internationaal recht’ met het eerder vastgestelde Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016⁵⁷, (Ost)2017, (Ost)2020⁵⁸ overeenstemmen? Om op deze vragen te beantwoorden worden in dit boek de behorende tot het internationaal recht verdragen en daarin geformuleerde rechten, maar ook daarin gebruikte begrippen naar hun rechtswetenschappelijke objectieve systematische ordening onderzocht. Immers om het objectieve systeem van de empirische rechten vast te stellen moeten het eerst de in de verdragsbepalingen, zoals in dit boek vindt plaats, maar ook in de allerlei wetten in het algemeen, de begrippen die de bepaalde rechten aanduiden, het rechtswetenschappelijk geobjectiveerd worden en daarna op grond van de gezamenlijk objectieve kenmerken gesystematiseerd worden.

Analyse van de begrippen in de verdragsbepalingen

Het objectiveren

Uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat in de huidige rechtswetenschap het objectiveren van de verdragsbepalingen en daaruit voortvloeiende rechten niet is uitgevoerd. Bijvoorbeeld uit het schrijven van Bossuyt&Wouters blijkt dat het niet gaat om de objectivering van de verdragsbepaling, maar over de “objectivering van de criteria voor inroepbaarheid van verdragsbepalingen” in verband met de vraag of “een verdragsbepaling “rechtstreeks toepasselijk” kan zijn. Volgens deze auteurs uit het arrest van “het Belgische Hof van Cassatie” volgt dat “de mogelijkheid om verdragsbepalingen in te roepen” hangt “af van de *aard en formulering* ervan.” De betekenissen van het begrip een “*objectief element*”, worden geformuleerd als “het vereiste dat de verdragsbepalingen in kwestie “volledig en nauwkeurig” zijn en niet afhankelijk van discretionaire uitvoeringsmaatregelen”⁵⁹ en dus niet als een waarneembaar element van de objectieve werkelijkheid, waarmee de daaruit voortvloeiende en daarop gebaseerde empirische rechten kunnen vastgesteld worden.

Verder uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat het begrip ‘objectieve elementen’ niet met de waarnemingen daarvan in de objectieve werkelijkheid ia gebruikt. Bijvoorbeeld uit het schrijven van Verbist blijkt dat over de verdragsbepalingen die “*een ‘rechtstreeks toepasselijke regel’* inhouden”

⁵² AIV 2007, p. 6-27.

⁵³ Glas 2016, p. 282-283.

⁵⁴ Gerards&Claes 2012, p. 270.

⁵⁵ Boonstra 2023, p. 3-4.

⁵⁶ Wessel 12 januari 2006.

⁵⁷ Ostachevski 2016, p. 727-772.

⁵⁸ Ostachevski 2022, p. 793-893.

⁵⁹ Bossuyt&Wouters 2005, p. 158-159.

kunnen “niet in overeenstemming” “gebracht worden” “met de huidige rechtsopvatting dat de internationale regel primeert boven de nationaal vigerende regel”, “tenzij er objectiverende elementen zouden worden ingebracht waaruit zou blijken dat de Belgische morele, politieke of economische orde in het gedrang zou zijn.”⁶⁰ Daaruit rijst de vraag hoe kunnen de ‘objectiverende elementen’ waargenomen worden in ‘de Belgische morele, politieke of economische orde’, die als een abstractie kan worden beschouwd omdat in de objectieve werkelijkheid niet bestaat en dit begrip is alleen maar uit de ideeën van de mensen daarover voortvloeit?

Indien de empirische rechten worden op de waarneembare elementen van de objectieve werkelijkheid gebaseerd, dan kunnen de allerlei op grond van de abstracte ideeën van de mensen onregelmatig variabele interpretaties daarvan worden voorkomen en dat leidt tot de rechtswetenschappelijke objectief vastgestelde rechtseenheid. Ook daardoor worden de empirische rechten objectief systematisch geordend worden.

Ten eerste wordt in dit boek onderzocht of de verdragsbepalingen en daarin gebruikte begrippen en bestanddelen kunnen worden geobjectiveerd of deze kunnen alleen maar als een abstractie beschouwd worden. Eerder is omschreven hoe wordt het proces van het rechtswetenschappelijk objectiveren van de begrippen uitgevoerd en definitie van het begrip ‘objectiveren’ vastgesteld⁶¹.

Daaruit volgt dat in de formulering van een ‘recht’ in de verdragsbepaling moeten de objectiveerbare begrippen en bestanddelen vastgesteld worden, die moeten de objectieve werkelijkheid weerspiegelen en dus daarin waarneembaar (geobserveerd) zijn en de elementen van de objectieve werkelijkheid aanduiden, die leiden tot de vaststelling van de empirische rechten om het levende bestaan en het overleven van de mensen als zodanige genetische soortgenoten te optimaliseren. Daarnaast moet worden onderzocht hoe de betekenissen van de objectiveerbare begrippen met de betekenissen van de andere objectiveerbare en abstracte begrippen en bestanddelen in een verdragsbepaling verbonden of daarvan afhankelijk zijn. In dit boek bij het onderzoek naar de rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid van de verdragsbepalingen worden de kwalitatieve en kwantitatieve analyse daarvan uitgevoerd.

Het systematiseren

Ten tweede wordt onderzocht of zijn de rechtswetenschappelijke verdragsbepalingen en daarin gebruikte begrippen en bestanddelen het systematisch geordend? Zonder de waarneembare objectivering van de verdragsbepalingen in het onmogelijk deze het empirisch rechtswetenschappelijk te systematiseren. Daarom indien zijn ze in de teksten van de verdragen niet systematisch geordend dan worden deze verdragsbepalingen en daarin gebruikte begrippen en bestanddelen op grond van hun objectieve inhoudt gesystematiseerd en in het systeem van de empirische rechten opgenomen worden. Immers alleen maar de rechtswetenschappelijk geobjectiveerde formuleringen van de rechten en begrippen en bestanddelen van de verdragsbepalingen moeten worden objectief gesystematiseerd, namelijk onder de bepaalde empirische rechten het systematisch geordend worden. De methode van het systematiseren is eerder in het algemeen omschreven. Bij het systematiseren van de in de verdragsbepalingen geformuleerde rechten moet uitgegaan worden van de vereiste dat “alleen de door het onderzoek vastgestelde objectiviteit van de begripsvorming kan tot een objectief rechtssysteem daarover leiden.”⁶²

Uitgaan van de beperkte omvang van dit boek worden in dit boek bij de analyse van de sommige begrippen, die zijn voor de formuleringen van de verschillende verdragsbepalingen gebruikt, niet met

⁶⁰ Verbist 2005, p. 55.

⁶¹ Ostachevski 2022, p. 706-720, p. 719.

⁶² Ostachevski 2022, p. 512-520, 691-700.

de waarneembare elementen van de objectieve werkelijkheid getoetst, waarmee kan het diep en uitgebreid naar hun objectieve inhoudt onderzocht, maar worden deze begrippen naar hun objectieve inhoud geëxtrapoleerd, namelijk “op basis van gegevens verwachtingen”⁶³ en het uitgaan van de objectieve kennis daarover worden over hun waarneembaarheid in de objectieve werkelijkheid en daaruit voortvloeiende inhoudelijke objectiviteit en het bestaan van de elementen in de objectieve werkelijkheid, die deze begrippen aanduiden en waarop deze begrippen kunnen worden gebaseerd veronderstellend omschreven.

Op grond van de rechtswetenschappelijke analyse van de objectiveerbaarheid van de verdragsbepalingen wordt in dit boek de reeds opgestelde Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016, (Ost)2017, (Ost)2020 en (Ost)2022⁶⁴ met de empirische rechten, die kunnen uit de verdragsbepalingen van UVRM, EVRM, HGEU, IVBPR, IVESCR voortvloeien, aangevuld en uitgebreid. Ten eerste worden de verdragsbepalingen uit deze verdragen naar hun mogelijke systematische ordening onderzocht. Daarna worden de artikelen, verdragsbepalingen, bestanddelen en begrippen naar hun objectiveerbaarheid onderzocht. De gevonden relatief voorwaardelijk objectieveerbare artikelen, verdragsbepalingen, bestanddelen en begrippen worden aan het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten toegevoegd en daarin gesystematiseerd. Dankzij deze uitgevoerde analyse van de verdragsbepalingen, die bovendien heeft een methodisch karakter, namelijk kan als methode van een onderzoek in andere gevallen toegepast worden, worden de betekenissen, bestanddelen en verdragsbepalingen op grond van hun waarneembare rechtsobjectiveerbaarheid het rechtswetenschappelijk geordend.

Onder de kwantitatieve relatieve voorwaardelijke objectiveerbaarheid van de artikelen en verdragsbepalingen (IEO / %OB/B) in dit boek wordt de Index Empirische Objectiviteit (IEO), namelijk het aantal van de objectiefbare begrippen en bestanddelen gedeelde op de aantal abstracte begrippen en bestanddelen en het percentage van de objectiefbare begrippen in de artikelen en verdragsbepalingen (%OB/B). De begrippen en bestanddelen van de verdragsbepalingen, die in dit boek worden als relatief voorwaardelijk objectiveerbaar beschouwd, zijn de begrippen en bestanddelen die voorwaardelijk kunnen de objectieve werkelijkheid weerspiegelen en daarin kunnen worden waargenomen.

Allereerst wordt in het hoofdstuk 1 geanalyseerd of de rechtswetenschappelijke objectiviteit van de teksten en formuleringen van de verdragsbepalingen in het proces van de totstandkoming van de verdragen gevonden kan worden. Verder staat ter beoordeling de vraag of de verschillende ‘soorten’ van de verdragen als de objectieve rechtsbronnen voor de vaststelling van de empirische rechten beschouwd kunnen worden? Ook wordt geanalyseerd of zijn de ‘rechtstreekse werkingen’ van de verdragsbepalingen op de rechtswetenschappelijk vastgestelde gronden gebaseerd?

In het hoofdstuk 2 wordt nader geanalyseerd of de formuleringen van de verdragsbepalingen van de UVRM, EVRM, HGEU, IVBPR IVESCR en daarin gebruikte begrippen het rechtssystematisch zijn geordend.

De hoofdstukken 3 (UVRM), 4 (EVRM), 5 (HGEU), 6 (IVBPR), en 7 (IVESCR) kunnen behalve de betekenis van de vaststelling van objectiveerbaarheid van in de formuleringen daarvan gebruikte begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen een rechtswetenschappelijk een methodisch karakter hebben, namelijk de uitgevoerde daarin analyse naar de objectiveerbaarheid kan ook voor het

⁶³ Encyclo.nl, Nederlandse encyclopedie, zoekwoord: ‘extrapoleren’.

⁶⁴ Ostachevski 2022, p. 793-895.

onderzoek van de andere verdragen en wetgevingen toegepast worden. Om de kwalitatieve analyse van de verdragsbepalingen van de verdragen uit te voeren eerst worden de daarin gebruikte begrippen en bestanddelen naar hun inhoudelijke objectiveerbaarheid geanalyseerd. Ten tweede worden de afhankelijkheid van de daarin geformuleerde 'recht(en)' van de objectiefbare en abstracte begrippen en bestanddelen geanalyseerd. Daarna worden de formuleringen van de 'recht(en)' in de verdragsbepalingen naar hun inhoudelijke objectiveerbaarheid en de afhankelijkheid daarvan van de in de verdragsbepaling gebruikte abstracte begrippen en bestanddelen onderzocht. De geanalyseerde begrippen, bestanddelen en de formuleringen van de 'recht(en)' in de verdragsbepalingen van UVRM, EVRM, HGEU, IVBPR IVESCR naar hun rechtswetenschappelijke relatieve voorwaardelijke objectiveerbaarheid worden met de **vette letters** getypt. De kwalitatieve analytische opmerkingen over de rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid van de begrippen en bestanddelen van de verdragsbepalingen worden met *cursief* getypt.

Tenslotte worden de voortvloeiende uit de betekenissen van objectieerbare begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen empirische rechten vastgesteld om verder deze het rechtssystematisch objectief te ordenen. De in dit boek omschreven verwijzingen naar de mogelijke plaatsing van de rechtswetenschappelijk relatief voorwaardelijk objectieerbare begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen, die kunnen in de bepaalde betekenissen daarvan onder de empirische rechtsbeginselen of hiërarchisch gesystematiseerde empirische rechten in het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016⁶⁵ opgenomen worden en de verwijzingen naar de daaruit veronderstellend voortvloeiende en daarop gebaseerde empirische rechten, zijn met de aanvullingen en uitbreidingen van dit rechtssysteem in hoofdstuk 9 overeengestemd.

Het hoofdstuk 3 is gericht op het analyseren en vergelijken van de artikelen van Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM, New York, 10-12-1948) en daarin gebruikte begrippen en bestanddelen naar hun rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid. Ook wordt onderzocht of de bepaalde begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen in het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016 geplaats kunnen worden.

Daarna worden in hoofdstuk 4 op grond van de resultaten van het onderzoek naar de rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid van de begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM, Rome, 04-11-1950) de mogelijkheid onderzocht naar de plaatsing daarvan in het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016. Verder in het hoofdstuk 5 worden de formuleringen van de verdragsbepalingen van Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (HGEU, PbEU, 7 juni 2016, C 202/389) en daarin gebruikte begrippen en bestanddelen naar hun rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid onderzocht. Ook wordt de mogelijkheid geanalyseerd naar de plaatsing daarvan in het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016.

Vervolgens worden in hoofdstuk 6 de formuleringen van de verdragsbepalingen van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, (IVBPR, New York, 16-12-1966) naar hun rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid onderzocht. Ook wordt de mogelijkheid geanalyseerd naar de plaatsing van in dit verdrag gebruikte begrippen, bestanddelen en bepalingen in het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016.

In hoofdstuk 7 wordt het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR, New York, 16-12-1966) onderzocht naar de mogelijkheid om de in de formuleringen van

⁶⁵ Ostachevski 2022, p. 793-893.

de bepalingen van dit verdrag de rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid vast te stellen. Immers alleen de objectieerbare begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen van IVESCR kunnen verder geanalyseerd worden om in het Rechtssysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016 opgenomen worden.

In hoofdstuk 8 worden de mogelijkheid onderzocht of kunnen de bepaalde begrippen en bestanddelen van de wel of niet objectieerbare verdragsbepalingen van UVRM, EVRM, HGEU, IVBPR IVESCR en daarin geformuleerde 'recht(en)' het rechtswetenschappelijk systematisch geordend worden. Ook voor het eerst wordt de kwantitatieve analyse met behulp van de voor het eerst geïntroduceerde Index Empirische objectiviteit (IEO), namelijk de verhouding tussen het aantal van de relatief voorwaardelijk objectieerbare begrippen tot het aantal van de abstracte begrippen, en het percentage van de objectieerbare begrippen in het aantal van alle begrippen in de verdragsbepaling of artikel (%OB/B) uitgevoerd om de kwantitatieve objectiveerbaarheid van de verdragsbepalingen vast te stellen en om de vergelijking naar de objectiviteit daartussen uit te voeren.

In het hoofdstuk 9 wordt voor het eerst, het voortvloeiende uit en gebaseerde op de innovatieve objectiefwerkelijke rechtstheorie⁶⁶ over de empirische levensrechten: Vita Iura Empirica⁶⁷ het hiërarchisch gestructureerde en geclassificeerde rechtssysteem van de optimale empirische levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost) 2016, (Ost)2017 en (Ost)2020⁶⁸ met de nieuwe empirische rechten en bevestigingen daarvan aangevuld en uitgebreid en wordt dus het aangevulde en uitgebreide ((Ost)2023) Wereldsysteem van de Optimale Empirische Levensrechten: Systema Optimum Vita Iura Empirica (Ost)2016 voor het eerst vastgesteld. Ook worden de rechtswetenschappelijk objectieerbare begrippen, bestanddelen en verdragsbepalingen van UVRM, EVRM, HGEU, IVBPR IVESCR in dit rechtssysteem toegevoegd om daaruit veronderstellend voortvloeiende en daarop gebaseerde empirische rechten het rechtssystematisch te ordenden Ten slotte worden samenvattingen en conclusies getrokken.

Het onderzoek is uitgevoerd met het gebruik van het literatuuronderzoek volgens de methode van Ijzermans&Van Schaijk (2007).⁶⁹ De literatuurlijst is opgesteld volgens de *Leidraad voor juridische auteurs*.⁷⁰

In dit boek wordt eerder gepubliceerd onderzoek⁷¹ voortgezet, uitgebreid en aangevuld.

Dit boek wordt als deel III van het boek *Rechtswetenschap* beschouwd, omdat dit boek een vervolg is van de eerder gepubliceerde boeken^{72, 73, 74}. Immers elke wetenschap waartoe de rechtswetenschap ook behoort, kent de (1) theoretische, (2) empirische delen en (3) het systeem van objectieve kennis.

⁶⁶ Ostachevski 2016, 876 p.

⁶⁷ Ostachevski 2022, 987 p.

⁶⁸ Ostachevski 2022, 978 p.

⁶⁹ Ijzermans&Van Schaijk 2007, p. 23-24.

⁷⁰ Bastiaans e. a. 2007, p. 31-49.

⁷¹ Ostachevski 2012.

⁷² Ostachevski 2016, 876 p.

⁷³ Ostachevski 2022, 987 p.

⁷⁴ Ostachevski 2022, 978 p.

Hoofdstuk 1. Hoe het wetenschappelijk objectief rechtssystematisch zijn de verdragen tot stand komen?

1.1. Inleiding

Aannemelijk is dat in de huidige periode van de economische wereldglobalisatie en globale militarisering en bewapening de rol van een staat bij de formuleringen van de rechten en voor de vaststellingen van de empirische rechten minder belangrijk worden, ofschoon dat het begrip een 'nationale staat' – ook als de betekenissen van deze term het juridisch is niet objectief duidelijk verklaard – door de ideeën van sommige politieke partijen wordt geactualiseerd. Daarom het belang van de internationale verdragen en de ontwikkeling van de internationale rechten op grond van een rechtswetenschappelijk onderzoek wordt steeds groter en voor de mensen meer noodzakelijker. Immers tegenwoordig gaat het om de optimalisering van het levende bestaan en het overleven van de menselijke civilisatie op grond van vaststelling van de fundamentele empirische rechten daarop te ontwikkelen en dit proces rechtswetenschappelijk te objectiveren. In dit geval zou de rechtswetenschap op grond van de objectieve grondslagen de vaststelling van de empirische rechten en het opbouwen van een objectieve wereldsrechtssysteem bevorderen, maar uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat niet. Indien er over een rechtswetenschappelijk rechtssysteem wordt gesproken, dan kan men zich afvragen hoe dit systeem zou kunnen worden vastgesteld. Immers uit de algemene informatie over het opstellen van een wetenschappelijk systeem is bekend dat bijvoorbeeld de systemen van planten, dieren en stoffen zijn op grond van de subjectieve ideeën en gedachten van de individuele mensen zijn gebaseerd maar op grond van de vastgestelde elementen van objectieve werkelijkheid. Daarom moet de rechtswetenschap naar de objectief vastgestelde grondslagen zoeken om daarop de vaststelling van de objectiefempirische rechten te baseren. Immers iedere mens heeft het fundamentele empirische recht om op grond van de rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve rechten het optimaal levend bestaan en het overleven ten voordele van elke individu en van de hele menselijke civilisatie.

Maar in het algemeen is bekend dat om de 'rechten' van de mensen in de huidige menselijke wereld te ordenen er verschillende verdragen zijn opgesteld. Op grond van de aanwezigheid van de verdragen kan men veronderstellen dat deze alle verdragen – maar ook de verschillende 'nationale' wetgevingen - kunnen een gezamenlijk systematisch karakter hebben en daardoor daaruit voortvloeiende 'rechten' in een wereldsrechtssysteem geordend kunnen worden. Daarom wordt in dit hoofdstuk onderzocht of de verdragen een systematisch karakter kunnen hebben.

Eerst wordt in dit hoofdstuk onderzocht of de formuleringen van de verdragen als een bron van de objectieve rechten beschouwd kunnen worden. Ten tweede wordt onderzocht of er tussen de verschillende verdragen de gezamenlijke overeenstemmende rechtsbepalingen zijn opgesteld, die systematisch geordend kunnen zijn. Ook wordt geanalyseerd of de teksten van de verdragen op grond van een voorafgaand rechtswetenschappelijk onderzoek tot stand zijn gekomen. Verder wordt onderzocht of de begrippen 'een ieder verbindende bepalingen' en 'rechtstreekse werking' aan de rechtswetenschappelijke objectieveerbaarheid van de formuleringen van de verdragsbepalingen kunnen bijdragen. Tenslotte wordt conclusie getrokken over wel of niet systematisch karakter van de verdragsbepalingen.

1.2. Of kan een verdrag als een rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve rechtsbron beschouwd worden?

In het algemeen is het aannemelijk bekend dat de objectieve werkelijkheid is een bron voor het verwerven van de wetenschappelijk vastgestelde objectieve kennis. De wetenschappelijk herhaald bevestigde en daardoor objectieve kennis weerspiegelt de elementen van de objectieve werkelijkheid en moet evolutionair gezien alleen maar ten voordele van de optimalisering van het levende bestaan en het overleven van de mensen toegepast worden.

De huidige rechtswetenschap stelt dat een verdrag samen met een wet, rechtspraak (jurisprudentie) en gewoonte de bronnen van het recht zijn⁷⁵. Maar uit de geraadpleegde literatuur blijkt niet op welke objectieve grondslagen, als elementen van de objectieve werkelijkheid, zijn deze ‘rechtsbronnen’ gebaseerd en welke rechtssystematische verhoudingen daartussen zijn vastgesteld. Het juridisch woordenboek verklaart dat het begrip ‘rechtsbronnen’ inhoudt twee betekenissen, namelijk de ‘formele’ en ‘materiële’ rechtsbronnen. De formele rechtsbronnen zijn eer de “verzamelingen van rechtsregels die op grond van hun herkomst en de daarmee samenhangende vorm, tenzij het tegendeel wordt bewezen, als geldend recht worden geaccepteerd en derhalve in rechte geen bewijs behoeven (art. 25 Brv, art. 8:69 lid 2 Awb); als zodanig worden algemeen als rechtsbronnen erkend: wetten (in materiële zin), door de overtuiging van de rechtsgenoten gedragen gewoonterecht, jurisprudentie, internationale verdragen en besluiten van volkenrechtelijke organisaties (art. 94 Gw).” De ‘materiële’ rechtsbronnen zijn er de “oorsprongbronnen van rechtsregels: de herkomst van rechtsinstellingen, zoals Romeins, canoniek en Germaans recht.”⁷⁶ Daaruit rijst de vraag welke ‘bronnen’ van de rechten, namelijk de ‘formele’ of ‘materiële’ zijn meer objectief en hoe hiërarchisch kunnen deze ‘bronnen’ gerangschikt worden? Ook op de vraag of kunnen deze ‘oorsprongbronnen van rechtsregels’ als de elementen van de objectieve werkelijkheid waargenomen worden om de objectieve rechtswetenschappelijkheid daarvan vast te stellen is er geen antwoord te vinden? Immers uit de geraadpleegde literatuur blijkt niet dat deze ‘rechtsbronnen’ kunnen in de objectieve werkelijkheid waargenomen worden. Daardoor missen ze hun rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve grondslagen. Rechtswetenschappelijk gezien het zonder objectief vastgestelde gronden, die ook door het herhaalde onderzoek zijn niet bevestigd, kunnen deze ‘rechtsbronnen’ alleen maar als onregelmatig variabele abstractie beschouwd worden en dus kunnen niet als rechtswetenschappelijke objectieve kennis worden beschouwd.

Witteveen constateert dat “het verdrag” “een tweede rechtsbron”⁷⁷ is, omdat dus de wet als eerste “rechtsbron”⁷⁸, is beschouwd. Echter uit de geraadpleegde literatuur blijkt niet dat deze volgorde van de ‘rechtsbronnen’ op het objectief vastgestelde belang van de daaruit voortvloeiende rechten is gebaseerd. Ook uit de door Witteveen omschreven “voordelen” die dus de “wet” en “het verdrag” hebben, namelijk “kenbaarheid en gezag”⁷⁹ blijkt niet me welke rechtswetenschappelijk vastgestelde elementen van de objectieve werkelijkheid kunnen deze ‘voordelen’ ondersteunen en welke objectieve verhoudingen daartussen zijn vastgesteld? Immers rechtswetenschappelijk gezien de ene objectief vastgestelde rechtskennis kan het voordelig zijn ten opzichte van de andere als de grondslagen daarvan kunnen meer objectiviteit inhouden. Dat het in dit geval gaat “om geschreven recht dat in officieel vastgestelde documenten wordt neergelegd” en de “verdragsluitende partijen zijn aan de afspraken uit het verdrag gebonden, naar analogie met overeenkomsten tussen burgers, waarvoor ook geldt dat belofte schuld maakt (in het Latijn: *pacta sunt servanda*)”, zoals heeft Witteveen geconstateerd⁸⁰ brengt zonder meer voor een ‘wet’ of een ‘verdrag’ er geen meer rechtswetenschappelijk vastgestelde objectiviteit en aan het vereiste van de wetenschappelijkheid daarvan kan daardoor niet worden voldaan. Bovendien de stelling dat tussen de ‘verdragen’ tussen de staten en de ‘overeenkomsten tussen de burgers’ kan een ‘analogie’ worden vastgesteld mist objectieve grondslagen, omdat het gaat tegenwoordig hier om de verschillende doelen en belangen.

⁷⁵ Witteveen 2001, p. 71-82.

⁷⁶ Van Caspel, Gokkel&Klijn 2008, p. 396.

⁷⁷ Witteveen 2001, p. 75.

⁷⁸ Witteveen 2001, p. 71.

⁷⁹ Witteveen 2001, p. 75.

⁸⁰ Witteveen 2001, p. 75.

Hoe kunnen de verdragen “als bronnen voor het nationale rechtssysteem” “een betekenis” hebben, zoals dat heeft Witteveen gesteld⁸¹, indien uit de geraadpleegde literatuur blijkt niet dat is er een rechtswetenschappelijke methode vastgesteld waarmee de verdragsbepalingen in een ‘nationale rechtssysteem’ – als deze zou rechtswetenschappelijk objectief geordend worden – kunnen worden geplaatst en gerangschikt? Kunnen uit de verdragen ‘als bronnen voor het nationale rechtssysteem’ de andere ‘rechten’, dan uit de verdragen als ‘bronnen’ van een in dit geval gesuggereerde aanwezigheid van een ‘internationale rechtssysteem’, voortvloeien? Zonder het onderzoek naar de rechtswetenschappelijke objectiveerbaarheid van de formuleringen van de verdragsbepalingen kunnen de verdragen als de objectief vastgestelde rechtsbronnen niet beschouwd worden.

1.3. Hoe het rechtswetenschappelijk objectief kan een interpretatie van de verdragsbepalingen zijn?

Het is wetenschappelijk aannemelijk dat indien in de objectieve werkelijkheid wordt voor het eerst een element daarvan of een proces daarin waargenomen, dan indien op grond van de voorlopige afwezigheid van de herhaalbaarheid van deze onderzoeksresultaten en dus de bevestiging van de waargenomen, dan kunnen deze ontdekkingen relatief maar toch met de objectieve argumentatie op verschillende wijze geïnterpreteerd kunnen worden. De verschillende ideeën en meningen van de wetenschappers over de waargenomen in de objectieve werkelijkheid en dus de interpretatie daarvan worden met de eerder vastgestelde objectieve kennis overeengestemd. Hoe meer de objectieve gegevens over een nieuw element of proces in de objectieve werkelijkheid worden waargenomen en verzameld, hoe meer de interpretatie daarover worden geobjectiveerd en uiteindelijk aan de objectief vastgestelde kennis worden toegevoegd. Ook in dit geval is het belangrijk, zoals dat ook uit het schrijven van Van Gestel blijkt, dat voor de “rechtswetenschappers” is ook het “essentieel” om het onafhankelijk en onpartijdig te zijn en dus zich niet laten door de ideologieën of “door niet-wetenschappelijke belangen”⁸² beïnvloeden.

Hoe kunnen bijvoorbeeld de rechtswetenschappers zich niet door de ‘verdragsbepalingen’ laten beïnvloeden en naar de objectiviteit daarvan onderzoeken indien een ‘verdrag’ in de huidige rechtswetenschap als een ‘rechtsbron’ wordt beschouwd? Immers de verdragsbepalingen worden in de objectieve werkelijkheid niet waargenomen en zonder rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve gronden daarvan kan men deze als een abstractie met de onregelmatige variabiliteit daarvan beschouwen. Daaruit volgt dat de huidige rechtswetenschappelijke interpretatie van de verschillende verdragsbepalingen heeft ook een abstract karakter.

Ook naar het onregelmatig variabele karakter van de verdragsbepalingen verwijst de mogelijkheid om deze op verschillende wijze zonder waargenomen elementen van de objectieve werkelijkheid daarvan te interpreteren. Bijvoorbeeld uit het schrijven van Goossens blijkt dat “het Europees Hof op een abstracte en objectieve wijze aan een verdragsbepaling gegeven interpretatie (vooraleer deze concreet wordt toegepast), zich verbindt met de desbetreffende verdragsbepaling en alzo onderdeel wordt van het Europees Verdrag.”⁸³ Hoe kan een interpretatie tegelijkertijd als een ‘abstract en objectief’ beschouwd worden zonder dat de ‘abstracties’ daarvan op de rechtswetenschappelijk objectief vastgestelde gegevens zijn gebaseerd? Verder verwijst Goossens naar “twee arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de context van diens zogenaamde ‘Salduzrechtspraak’.” Volgens Goossens uit de publicaties over deze arresten blijkt dat de “interpretaties” daarvan zijn “diametraal tegenover mekaar staan”⁸⁴. Maar daaruit blijkt niet welke interpretatie uit deze twee is het meer rechtswetenschappelijk objectief? Ook bijvoorbeeld hoe het

⁸¹ Witteveen 2001, p. 76.

⁸² Van Gestel 2021, p. 3.

⁸³ Goossens 2013, p. 80.

⁸⁴ Goossens 2013, p. 77.

mogelijk “duidelijk zijn” “dat de voormelde standpunten” die heeft Goossens omschreven “telkens diametraal tegenover mekaar staan”⁸⁵ zonder de rechtswetenschappelijke rechtssystematische toetsing naar de inhoudelijke objectiviteit daarvan? Uit de mogelijkheden om de verdragsbepalingen op de verschillende wijze te interpreteren volgt dat deze interpretaties een abstract variabel karakter heeft en zonder meer mist de rechtswetenschappelijk vastgestelde objectiviteit. Bovendien bij de verschillende interpretaties van de verschillende verdragsbepalingen ontbreekt een toetsing daarvan op de objectieve rechtssystematische inhoud daarvan met alle nadelige voor de objectieve rechten gevolgen daarvan.

1.4. Zijn er tegenwoordig de bronnen van de objectieve rechtskennis vastgesteld?

De mens, als zodanig bestanddeel van de objectieve werkelijkheid, is de objectieve bron van de wetenschappelijke kennis en daarop gebaseerde rechtswetenschappelijke vaststelling van de objectieve empirische rechten. Immers zonder het bewustzijn van de mensen over de omringende werkelijkheid en de evolutie van hun noodzakelijke nieuwsgierigheid om deze te kennen ten voordele van het optimaliseren van hun levende bestaan en dus om het overleven, de objectieve kennis komt niet tot staan. De bron van de objectieve kennis is de objectieve werkelijkheid waartoe de mensen ook behoren. Het streven van de mensen om de objectieve werkelijkheid waar te nemen en de kennis daarover te verwerven heeft het ontstaan van de wetenschap veroorzaakt. In dit verband rijst de vraag welke bronnen voor de vaststelling van de objectieve rechten kent huidige rechtswetenschap? Kunnen de huidige rechtsbronnen aan het vereiste van het algemene rechtswetenschappelijkheid voldoen? Bijvoorbeeld volgens Bouckaert kunnen de rechtsbronnen samengevat als volgt: “a. Rechtsbron in historische zin”, “b. Rechtsbron als sociale factor”, “c. Rechtsbron als kenbron van recht” en “d. Rechtsbron in formele zin”⁸⁶. Daaruit rijst de vraag hoe objectief deze verschillende ‘rechtsbronnen’ gerangschikt kunnen worden? Hoe systematisch kunnen deze ‘rechtsbronnen’ geclassificeerd worden? Met welke criteria kunnen de bepaalde rechtswetenschappelijke overeenkomsten en tegenstrijdigheden tussen deze verschillende ‘rechtsbronnen’ naar hun objectiviteit worden getoetst? Welke rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve inhoud van deze ‘rechtsbronnen’ kan leiden tot de meer objectiviteit van de daaruit voortvloeiende rechten? Immers zonder beantwoorden onder meer op deze vragen kan men over de rechtswetenschappelijkheid daarvan niet beoordelen. Toch ongetwijfeld is dat indien de rechtswetenschappers gaan onderzoeken – en uit de geraadpleegde literatuur blijkt niet dat tot nu toe zo is gebeurd – hoe objectief kunnen deze bronnen als de bronnen voor de formuleringen van de empirische rechten zijn en in hoeverre uit deze ‘rechtsbronnen’ kunnen de rechten voortvloeien, dan moet de rechtswetenschap het zoeken naar de objectiefwerkelijke oorzaken van het ontstaan van deze ‘rechtsbronnen’ en in hoeverre de daarop gebaseerde empirische rechten kunnen met de elementen van de objectieve werkelijkheid worden ondersteund. Ook tot nu toe zijn er geen rechtswetenschappelijke methode en toetsingscriteria ontwikkeld om de bronnen voor de vaststelling van de objectiefempirische rechten waar te nemen.

Ook daaruit rijst de vraag hoe en of kunnen de mensen zich tegenwoordig op hun voortvloeiende uit deze rechtsbronnen rechten bijvoorbeeld bij de rechters beroepen indien volgens het artikel 11 van de Wet algemene bepalingen: “De regter moet volgens de wet regt spreken: hij mag in geen geval de innerlijke waarde of billijkheid der wet beoordeelen.”? Immers in dit wet maar ook in de andere wetten zijn er geen sprake over de toepassing van rechtswetenschappelijk objectief vastgestelde en bevestigde rechtsbronnen waaruit kunnen de bepaalde rechten voor de mensen voortvloeien.

Uit het schrijven van Bouckaert blijkt dat de ‘rechtsbron in historische zin’ “heeft hier de betekenis van dat rechtsstelsel, die rechtsregelen en instellingen of die juridische opvattingen, die een juridische

⁸⁵ Goossens 2013, p. 78.

⁸⁶ Bouckaert 2006, p. 7-9.

hervorming hebben geïnspireerd” en daartoe behoren: “1. het Romeins recht (...), 2. het gewoonterecht (...), 3. het canonieke recht (...), 4. het intermediair recht (...)” en “5. het natuurrechtelijk denken (...)”⁸⁷. Ten eerste daaruit rijst de vraag op welke objectieve gronden kan het überhaupt een ‘rechtsbron in historische zin’ van een objectief rechtswetenschappelijk vastgestelde rechtsbron onderscheidt worden? Ten tweede in dit geval is er op de vraag niet beantwoordt hoe kunnen de bepaalde gebeurtenissen in het verleden het rechtswetenschappelijk geanalyseerd worden om daaruit voortvloeiende rechten objectief vast te stellen? Ook om deze bron als een *rechtsbron* te beschouwen moet worden geanalyseerd of in het verleden kan een sprake zijn van een ‘rechtsstelsel’ zoals heeft Bouckaert dat gesteld?

Bijvoorbeeld volgens Lokin “het Romeinse recht zoals dat aan de hand van de teksten wordt uitgelegd dient dus als vergelijkingsmateriaal van het hedendaagse recht”⁸⁸ beschouwd worden. Hoe kunnen dan de teksten van het Romeinse recht objectief geanalyseerd worden indien, zoals Lokin dat heeft omschreven dat “het niet primair de bedoeling heeft de teksten in hun historische context te plaatsen en de Romeinse samenleving tot leven te brengen zoals zij is geweest” ofschoon dat de teksten van het Romeinse recht “hebben eeuwenlang gediend als de gemeenschappelijke grondslag van het Europese privaatrecht” en dat “zij vormden de basis van wat wordt genoemd het *ius commune*, het Europese gemene recht”⁸⁹? Immers zoals dat uit het schrijven van Hoetink volgt dat de “regels en uitspraken” van “het Romeinse recht” “zijn geschapen met het oog op de belangen van de Romeinse maatschappij en de beginselen welke de Romeinse juristen bij hun rechtsschepping bezielden, waren een uitvloeisel van de denkbeelden en idealen die eigen waren aan de volksgemeenschap, waarvan zij deel uitmaakten en aan de tijd waarin zij leefden.”⁹⁰ Maar uit de geraadpleegde literatuur blijkt niet dat deze ‘belangen’, ‘beginselen’, ‘denkbeelden en idealen’ zijn het naar hun inhoudelijke objectieve rechtswetenschappelijkheid onderzocht om de rechtstreeks daarop gebaseerde vaststelling van de empirische rechten te bevestigen. Ook volgens Hoetink uit “de overweging, dat het Romeinse recht toch allereerst recht is” rijst de vraag “of de juridische vormen, waarmee de Romeinse juristen aan bepaalde maatschappelijke behoeften zijn tegemoet gekomen, zich niet laten vergelijken met de juridische vormen, waarmee in andere tijden andere volken gelijksoortige maatschappelijke belangen hebben gediend”⁹¹. In dit geval kan men stellen dat in het proces van deze “rechtsvergelijking”⁹² moeten de rechtswetenschappers naar de objectieve rechtseenheid zoeken, namelijk naar de elementen van de algemene voor alle mensen objectieve werkelijkheid waarop de empirische rechten kunnen gebaseerd worden. Op grond van het verrichten van een zodanig onderzoek wordt niet alleen een zogenoemde ‘Romeinse recht’ als een bron van een ‘historisch recht’ beschouwd worden, maar de te allen tijden rechtswetenschappelijk vastgestelde bron van de empirische rechten kan worden vastgesteld, die op grond van de herhaalbare waarnemingen van de elementen van de objectieve werkelijkheid kan worden bevestigd en daardoor tot de objectieve rechtskennis kan worden toegevoegd. Maar tot nu toe, zoals ook Hoetink heeft gesteld, de “gegeven opsomming van de voornaamste handboeken en encyclopaedieën over de Romeinse oudheid en over andere rechtsstelsels, geeft geenszins een bevredigend beeld van de kleurige en rijk gevarieerde achtergrond, tegen welke men thans het Romeinse recht heeft te plaatsen.”⁹³ Uit deze stelling van de oorspronkelijke ‘kleurige en rijk gevarieerde achtergrond’ van het zogenoemde Romeinse recht volgt een onregelmatig variabele karakter daarvan en daarom zonder een rechtswetenschappelijk uitgevoerde nader onderzoek naar de objectieve oorzaken van het ontstaan en gevolgen van de

⁸⁷ Bouckaert 2006, p. 7-8.

⁸⁸ Lokin 2008, p. I.

⁸⁹ Lokin 2008, p. I-II.

⁹⁰ Hoetink 1935, p. 4.

⁹¹ Hoetink 1935, p. 4.

⁹² Hoetink 1935, p. 4.

⁹³ Hoetink 1935, p. 5.

formuleringen van de variabele ‘regels en uitspraken’ tijdens het “Romeinse *imperium*”⁹⁴ kunnen deze niet rechtstreeks als de bestanddelen van de bron van de objectieve rechten worden genoemd. Dat volgt bovendien uit de stelling van Hoetink dat “de ware achtergrond van het Romeinse recht wordt gevormd door de geestelijke cultuur en de economische en sociale toestanden van de gemeenschap, voor welke dit recht gold” en daarom het daaruit rijzende “vraagstuk op van de verhouding tussen de magische gedachtenwereld en het Romeinse Recht”⁹⁵ moet beantwoord worden. Bijvoorbeeld omschrijft Hoetink hoe het begrip ‘eigendom’ door de “Romeinse juristen” wordt gebruikt, namelijk er wordt “meestal met een enkel woord op gewezen” “dat *senatusconsulta* uit de eerste eeuw n. Chr. verbieden om bepaalde huizen af te breken, dat ons gebleken is van bouwverordeningen en andere administratieve voorschriften, welke het begraven binnen de stad en het oprichten van een crematorium bij of in de stad verboden, van maatregelen tegen hinder, welke het oprichten van fabrieken en werkplaatsen aan banden legden” (...) en “dat de Romeinse boer verplicht is geweest zijn akker in goede toestand te houden, hem te beploegen en niet te laten verwilderen, op straffe van door de censor ter verantwoording te worden geroepen”⁹⁶. Welke rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve grondslagen van deze ‘rechten’ zijn geweest blijkt niet uit de geraadpleegde literatuur? Welke objectief vastgestelde oorzaken hebben tot de formuleringen van deze regels geleidt? Welke belangen zijn achter de formuleringen van deze regels verborgen? Zonder beantwoording op deze en andere vragen over de empirische oorspronkelijke objectiviteit van de regels van het ‘Romeinse recht’ kan men over de rechtswetenschappelijkheid daarvan niet beoordelen. Daarom bijvoorbeeld ‘het Romeins recht’ als een ‘rechtsbron in historische zin’ voor de vaststelling van de objectieve rechten kan niet zonder een nader uitgevoerd rechtswetenschappelijk onderzoek naar de objectiviteit daarvan worden beschouwd. Tenslotte bijvoorbeeld volgens het schrijven van Vande Lanotte&Haeck kunnen de bronnen van de mensenrechten in de “historische en hedendaagse rechtsbronnen”⁹⁷ worden ingedeeld. Daaruit rijst ook de vraag op welke objectieve gronden kunnen de verschillen tussen deze twee ‘rechtsbronnen’ ontstaan?

Verder omschrijft Bouckaert dat de tweede ‘b. Rechtsbron als sociale factor’ “heeft hier de betekenis van een sociale (in brede zin hier: dus ook economische, culturele) factor, die de evolutie van het recht inhoudelijk heeft beïnvloed (bv. het bestaan van belangengroepen; bv. verschuivingen in kosten en baten van bepaalde activiteiten). In deze betekenis hoort het begrip thuis in rechtssociologie en rechtseconomie.”⁹⁸ Hoe kan dan het ‘recht’ het evolueren? Dat lijkt alsof zo’n ‘recht’ kan zelfstandig in de objectieve werkelijkheid bestaan en door veranderend omstandigheden kan evolueren? Ook daaruit rijst de vraag of kan een objectief vastgestelde ‘rechtsbron’ in de verschillende delen van de rechtswetenschap, zoals dat heeft Bouckaert gesteld in de ‘rechtssociologie en rechtseconomie’ verschillende betekenissen hebben en welke in dit geval een gezamenlijke rechtsbron voor de rechtswetenschap kan zijn? Bovendien rijst de vraag met welke rechtswetenschappelijk methoden kan een ‘sociale’ factor van de andere factoren onderscheidt worden? Vervolgens is het rechtswetenschappelijk noodzakelijk het onderzoeken wat zijn de objectieve oorzaken van het ontstaan van een ‘sociale factor’ als een ‘rechtsbron’, die moet toch het onafhankelijk van de andere objectieve ‘rechtsbronnen’ waargenomen worden? Indien onder een ‘sociale’ factor worden ook de ‘economische en culturele’ factoren bedoeld, dan hoe de in de objectieve werkelijkheid de empirische elementen daarvan het onafhankelijk van wat de mensen daarover kunnen denken kunnen worden waargenomen? Immers alleen maar een bron als de bron van het rechtswetenschappelijk onderzoek

⁹⁴ De Koninck 2000, p. 526.

⁹⁵ Hoetink 1935, p. 9.

⁹⁶ Hoetink 1935, p. 6-7.

⁹⁷ Vande Lanotte&Haeck 2005, p. 3-4.

⁹⁸ Bouckaert 2006, p. 8.

kan worden gezien, indien de elementen van deze ‘rechtsbron’ kunnen onafhankelijk van wat de mensen daarover kunnen denken bestaan.

Daarnaast rijst de vraag hoe een ‘sociale factor’ als een ‘rechtsbron’ kan van de huidige ‘sociale rechten’ onderscheidt worden? Bijvoorbeeld volgens Molenaar de “bronnen van het Nederlandse Arbeidsrecht”, die tot het sociaal recht behoort zijn er het volgende: “Grondwet”, “De Wet”, “De algemene maatregel van bestuur”, “Beslissingen van het College van Rijksbemiddelaars”, “Beslissingen van de directeurs van gewestelijke arbeidsbureaus”, “Verordeningen van lichamen voor beroep en bedrijf”, “Rechterlijke beslissingen”, “De collectieve arbeidsovereenkomst”, “De (individuele) arbeidsovereenkomst”, “Het reglement”, “De bronnen van het arbeidsrecht in het mijnbedrijf en in de metaalindustrie”⁹⁹. Daaruit rijst de vraag of deze bronnen kunnen als de ‘rechtsbronnen’ van de ‘sociale factoren’ beschouwd worden of kunnen deze bronnen tot “het lijstje van klassieke rechtsbronnen” behoren binnen de “d. Rechtsbron in formele zin” zoals dat heeft Bouckaert¹⁰⁰ gesteld?

Verder met verwijzing naar het schrijven van Molenaar¹⁰¹ omschrijft Van Der Ven “de heteronome en de autonome rechtsbronnen van het arbeidsrecht”¹⁰². Op welke objectief vastgestelde grondslagen zijn deze onderscheiding gemaakt blijkt niet uit het schrijven van Van Der Ven? Immers het onderzoeken naar de objectieve oorzaken van het ontstaan van een ‘recht’, zoals in dit geval een ‘arbeidsrecht’ is, en als een rechtsbron daarvan, is het noodzakelijk voor de ontwikkeling van een objectieve rechtskennis en daarop gebaseerde objectieve rechten, ook omdat volgens Van Der Ven “het vak arbeidsrecht ruim dient te worden opgevat, namelijk als dat deel der rechtswetenschap, dat het recht met betrekking tot den menschelijken economischen arbeid bestudeert. Centraal gesitueerd in de nieuwe rechtsontwikkeling heeft het arbeidsrecht dé belangrijke taak de vorming, van een sociaal recht vooruit te stuwen.”¹⁰³ Misschien in dit geval kan men veronderstellen dat het ‘arbeid’ als een ‘sociale factor’ kan als een ‘rechtsbron’ beschouwd worden? Hoe dan het ‘arbeid’ zonder meer de vaststelling van de objectieve rechten kan veroorzaken en welke dan ‘rechten’? Maar het kan aannemelijk zijn dat de rechtswetenschap moet naar de empirische gegevens zoeken waarop de oorzaken en gevolgen van het ontstaan van de ‘arbeid’ als een begrip objectief moeten worden vastgesteld.

Bovendien stelt Bouckaert dat de “c. Rechtsbron als kenbron van recht” “hier de betekenis heeft van kenmiddel van recht.”¹⁰⁴ Uit het schrijven van Bouckaert blijkt “dat de term rechtsbron hier meer inhoudt dan kenmiddel zelf” en daartoe ook behoren:

–**eigen inzicht** (recht kunnen we kennen op basis van onze theoretische, empirische en moreelpraktische kennis en eigen ervaringen).

–**orale communicatie** (recht kunnen we kennen via mondelinge overlevering; via omroeping).

–**geschreven communicatie** (recht kunnen we kennen via teksten, nl. wetteksten, verdragsteksten, teksten van vonnissen en arresten, teksten van rechtsleer, zie verder). Dit zowel in papieren als elektronische versie.”¹⁰⁵ Ten eerste wetenschappelijk gezien kan een rechtsbron als een kenmiddel worden beschouwd indien deze bron van het recht in de objectieve werkelijkheid wordt waargenomen. Ten tweede in het algemeen is bekend dat de (rechts)wetenschap heeft tot haar taak de objectieve werkelijkheid waar te nemen en op de daarin waargenomen vaststaande feiten de objectieve kennis te baseren. Maar uit de stelling van Boeckeaert dat een ‘rechtsbron als kenbron van recht’ is volgt dat het recht in de objectieve werkelijkheid bestaat onafhankelijk van wat de mensen

⁹⁹ Molenaar 1962, p. 171.

¹⁰⁰ Bouckaert 2006, p. 9.

¹⁰¹ Molenaar 1927.

¹⁰² Van Der Ven 1943, p. 314.

¹⁰³ Van Der Ven 1943, p. 319.

¹⁰⁴ Bouckaert 2006, p. 8-9.

¹⁰⁵ Bouckaert 2006, p. 8-9.

daarover kunnen denken en zo'n idee kan men alleen maar als onwetenschappelijke abstracties beschouwen. Immers het recht zonder het bestaan van de mensen en zonder de menselijke ideeën daarover bestaat niet in de objectieve werkelijkheid en zonder mensen kan niet waargenomen worden om op daaruit voortvloeiende objectieve kennis de rechten baseren. Niet de kennis uit de rechten zou voortvloeien maar het omgekeerd de rechten moeten op de objectief vastgestelde rechtswetenschappelijk kennis gebaseerd worden. Slechts de objectieve werkelijkheid is een kenbron van het recht en dus als een fundamenteel rechtsbron moet door de rechtswetenschap worden vastgesteld.

Daaruit volgt dat het 'eigen inzicht', die volgens Bouckaert tot 'rechtsbron en 'kenmiddel' behoort en namelijk dat het recht moet op de 'theoretische, empirische en moreelpraktische kennis en eigen ervaringen' gebaseerd worden het zonder de waargenomen elementen van de objectieve werkelijkheid waarop de objectieve kennis moet gebaseerd worden en daardoor moet worden bevestigd, kan geen rechtswetenschappelijk karakter hebben. Hoe kan de behorende tot een rechtsbron de verschillende 'theoretische' en 'empirische' kennis worden onderscheidt en wat onder deze begrippen is bedoeld blijkt niet uit het schrijven van Bouckaert? Hoe kan een rechtswetenschappelijke objectiviteit van een 'moreelpraktische kennis en eigen ervaringen' samen behorende tot een rechtsbron worden vastgesteld?

Ook door Bouckaert omschreven 'orale communicatie', als een 'rechtsbron en 'kenmiddel', namelijk dat het recht kan 'via mondelinge overlevering; via omroeping' gekend worden, mist de rechtswetenschappelijk vastgestelde objectiviteit. Immers alleen maar een 'orale communicatie', bijvoorbeeld de mondelinge uitwisselingen van de zuiver abstracte ideeën, zonder de objectief vastgestelde inhoud daarvan die op de waarnemingen in de objectieve werkelijkheid wordt gebaseerd, kan niet als een rechtswetenschappelijke bron van de vaststelling van de objectiefempirische rechten worden beschouwd.

Bovendien uit het schrijven van Bouckaert blijkt niet hoe de behorende tot de 'rechtsbron als kenbron van recht' de 'geschreven communicatie', namelijk de 'wetteksten, verdragsteksten, teksten van vonnissen en arresten, teksten van rechtsleer' naar hun inhoudelijke objectiviteit rechtswetenschappelijk worden getoetst om daarna de mogelijkheid te onderzoeken om daaruit voortvloeiende rechte vast te stellen? Immers het gaat in dit geval niet om door een rechtswetenschappelijk onderzoek waarneembare empirische gegevens, als een bron van het recht, te analyseren, maar om de niet uit een rechtswetenschappelijk onderzoek afkomstige 'teksten' waarmee de resultaten van een onderzoek worden niet omschreven en die zijn voor een herhaald onderzoek naar de objectiviteit voor een mogelijke bevestiging daarvan niet reproduceerbaar en niet repliceerbaar. Of kunnen deze verschillende en onregelmatig variabele teksten van de 'geschreven communicatie' überhaupt als de kenobjecten voor een rechtswetenschappelijk onderzoek beschouwd worden?

Ten slotte omschrijft Bouckaert dat "het lijstje van klassieke rechtsbronnen", namelijk de "wetgeving, verdragen, rechtspraak, gewoonterecht, rechtsleer, billijkheid en algemene rechtsbeginselen", die worden onder het begrip "d. Rechtsbron in formele zin" "is echter meer gevarieerd, omdat tevens een combinatie wordt gemaakt met een ander criterium, nl. de institutionele oorsprong van de rechtsregelen." Volgens Bouckaert "dit institutionele criterium is ook van doorslaggevende aard voor de rangorde van belangrijkheid der verschillende rechtsbronnen."¹⁰⁶ Maar daaruit blijkt niet op welke objectieve gronden kunnen 'de rangorde van belangrijkheid' van de 'verschillende rechtsbronnen' worden vastgesteld? Ook heeft Bouckaert niet omschreven hoe kunnen deze 'klassieke rechtsbronnen' van de 'geschreven communicatie' van een 'rechtsbron als kenbron van recht' onderscheidt worden en hoe de verschillen daartussen objectief kunnen worden vastgesteld?

¹⁰⁶ Bouckaert 2006, p. 9.

Daaruit volgt de vraag hoe moet de rechtswetenschap de bronnen van de rechten en daarin waargenomen gegevens analyseren om daarop gebaseerde rechten het objectiefempirisch vast te stellen. Bijvoorbeeld volgens het schrijven van Vanheule “het recht heeft verschillende verschijningsvormen”, maar waar deze ‘vormen’ kunnen waargenomen worden en het welke daarvan zijn meer objectief is door deze auteur niet beantwoordt? Ook naar de idee van deze auteur de “diverse juridische activiteiten vormen samen het rechtssysteem.”¹⁰⁷ Zijn dan dus deze verschillende ‘juridische activiteiten’ het rechtssystematisch gerangschikt en hoe kan men daaruit voortvloeiende objectieve rechten classificeren? Kunnen dan deze ‘juridische activiteiten’ als ‘rechtsbronnen’ worden beschouwd? Maar verder volgens Vanheule “onder rechtsbron wordt verstaan een bron waaruit het geldende recht kan worden gekend” en deze rechtsbronnen in de “materiële en formele rechtsbronnen” worden onderscheidt. Met verwijzing naar de literatuur omschrijft Vanheule dat “een *materiële rechtsbron* duidt op de materiële of inhoudelijke herkomst van de rechtsnorm of rechtsregel: de maatschappelijke gedragingen of factoren die hebben geleid tot het ontstaan van die norm of regel. Die bronnen zijn historisch, sociaal en filosofisch te duiden.”¹⁰⁸ Daarnaast volgens Vlemminx “uit diverse materiële rechtsbronnen” kunnen “de internationaalrechtelijke stand van zaken” “worden afgeleid” waartoe ook de “verdragen” en “vooral mensenrechtenverdragen”¹⁰⁹ behoren. Indien wordt uitgegaan uit deze aanduidingen van de ‘materiële rechtsbronnen’, dan rijst de vraag op welke objectief waargenomen en rechtswetenschappelijk vastgestelde en geanalyseerde ‘maatschappelijke gedragingen of factoren’ kan het bestaan daarvan gebaseerd worden? Op welke rechtswetenschappelijk vastgestelde objectiviteit kunnen deze ‘materiële rechtsbronnen’ met de “formele rechtsbron”, zoals een “wetgeving, rechtspraak en rechtsleer”, die volgens Vanheule “duidt de formele herkomst van de rechtsnorm of rechtsregel aan, de wijze waarop de norm of regel een juridische vorm heeft aangenomen”¹¹⁰) worden gebaseerd?

Uit de in de geraadpleegde literatuur omschreven verschillende aanduidingen en betekenissen van de allerlei ‘rechtsbronnen’ volgt dat deze kunnen alleen maar een onregelmatig variabel karakter hebben en daardoor missen ze hun rechtswetenschappelijk vastgestelde objectiviteit.

1.5. Of kunnen de empirische rechten met behulp van de huidige onderzoeksmethoden van de ‘rechtsbronnen in formele zin’ het objectief vastgesteld worden?

Wat zijn de doelen maar ook objectieve criteria en uitgangspunten voor een “systematische jurisprudentieanalyse”, die “in vele maten en soorten”¹¹¹ bestaat, zoals dat volgens Verbruggen vindt plaats? Ten minste om de uitvoering van een ‘systematische jurisprudentieanalyse’ aan te tonen moet men eerst überhaupt naar het bestaan van zo’n systeem van de jurisprudentie verwezen? Immers zonder een voorafgaand opgestelde objectieve systeem dat moet aan het vereiste van de rechtswetenschappelijkheid voldoen kan er geen systematische analyse uitvoeren.

Verder met verwijzing naar de literatuur stelt Verbruggen dat een “systematische jurisprudentieanalyse” is er “geen onderzoeksmethode op zich, maar een verzamelnaam voor de toepassing van diverse sociaalwetenschappelijke methoden van data-analyse op juridische uitspraken.”¹¹² Maar indien gaat het hier om de ‘diverse sociaalwetenschappelijke methoden’, dan moet deze analyse toch in het algemeen het wetenschappelijk methodisch en vergelijkbaar met de andere analyse worden uitgevoerd. Anders de verkregen resultaten daarvan worden niet vergelijkbaar en niet herhaalbaar en daardoor kunnen ze geen rechtswetenschappelijk karakter hebben.

¹⁰⁷ Vanheule 2016, p. 51.

¹⁰⁸ Vanheule 2016, p. 51.

¹⁰⁹ Vlemminx 2010, p. 817.

¹¹⁰ Vanheule 2016, p. 51.

¹¹¹ Verbruggen 2021, p. 10.

¹¹² Verbruggen 2021, p. 10.

Van de andere kant stelt Verbruggen dat de “systematische jurisprudentieanalyse” met het gebruiken van de “sociaalwetenschappelijke methoden van data-analyse op juridische uitspraken” – dus niet met het gebruiken van de rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden - worden verricht. Maar vervolgens uit het schrijven van deze auteur blijkt dat “die methoden kunnen, mede afhankelijk van het onderzoeksdoel en aantal te analyseren uitspraken, meer kwalitatief of kwantitatief van aard zijn.”¹¹³ Moet dan in dit geval de sociale wetenschappen een rechtswetenschappelijke ‘onderzoeksdoel’ selecteren en het kiezen van de bepaalde uitspraken om dus een voorafgaand niet met elkaar op grond van hun rechtswetenschappelijke objectiviteit samenhangende doelen te bereiken? Hoe kan dan de resultaten en de verschillen daartussen van het uitvoeren van een onderzoek naar het recht met het gebruiken van een ‘kwalitatieve’ of ‘kwantitatieve’ methode objectief vast te stellen? Of kan een objectief vastgestelde rechtsbron om daaruit voortvloeiende rechten systematisch vast te stellen met het toepassen van deze methoden worden waargenomen?

Zelfs uit de verwijzing van Verbruggen dat “de mate waarin de methoden worden ondersteund door software of technieken van data science varieert” volgt dat de resultaten van zo’n onderzoek kunnen als onregelmatig variabele beschouwd worden en daardoor zonder meer kunnen alleen maar een onrechtswetenschappelijk karakter hebben. Immers zonder vastgestelde wetenschappelijke objectiviteit van de resultaten, die kunnen herhaaldelijk door de andere onderzoeken worden bevestigd, kan men geen rechtswetenschappelijk karakter daarvan vast te stellen.

In het algemeen is bekend dat de verschillende analyse van de resultaten van een onderzoek in het bepaalde onderzoeksgebied van de objectieve werkelijkheid kan alleen maar op grond van de daarin gevonden en vastgestelde objectiviteit als een objectieve kennis daarover samengebonden kunnen worden. Immers de objectieve grondslag is het noodzakelijke fundament voor de vaststelling van de objectieve kennis. Maar volgens Verbruggen in de huidige rechtswetenschap kunnen “de verschillende methoden van analyse” samengebonden worden als “ze alle gericht zijn op het systematisch verzamelen, selecteren, coderen en analyseren van tekst. Het doel is namelijk het op betrouwbare en reproduceerbare wijze in kaart brengen van betekenisvolle verbanden of patronen.”¹¹⁴ Daaruit rijst de vraag hoe kunnen deze ideeën over het rechtswetenschappelijk onderzoek aan de vereiste van de wetenschappelijkheid daarvan voldoen? Hoe kan men ‘het systematisch’ een onderzoek met de verschillende methoden uitvoeren indien ‘echter’ een objectief vastgesteld systeem ontbreekt? Hoe kan überhaupt een ‘doel’ ‘op betrouwbare en reproduceerbare wijze’ een kennis te verwerven zonder de inhoudelijk vastgestelde objectiviteit daarvan?

Volgens Verbruggen “het doen van systematisch rechtspraakanalyse sluit nauw aan bij wat de klassieke rechtswetenschapper gewend is te doen”, namelijk “het onderzoeken van een reeks van rechterlijke uitspraken betreffende een bepaald leerstuk of een bepaalde casus.”¹¹⁵ Maar wat gaan de ‘klassieke rechtswetenschappers’ in concreto in de rechterlijke uitspraken onderzoeken en waarom gaan zij zich van de andere rechtswetenschappers onderscheiden?

Van de ene kant uit het schrijven van Verbruggen blijkt dat het uitvoeren van de ‘systematisch rechtspraakanalyse’ vertoont “een sterkte gelijkenis met klassiek juridisch-dogmatisch onderzoek” dat “is tevens onmisbaar voor een goede positionering en waardering van systematische rechtspraakanalyse.” Van de andere kant het verrichten van ‘systematisch rechtspraakanalyse’ vormen “een aanvulling op traditionele interpretatieve vormen van jurisprudentieonderzoek” en de idee daarover leent “zich vooral voor de studie in de ‘breedte’ van het onderzoeksobject en niet zozeer in zijn ‘diepte’”. Naar de mening van Verbruggen “met behulp van juridische interpretatiemethoden, zoals de grammaticale, wetsystematische en teleologische interpretatietechnieken” kunnen “de

¹¹³ Verbruggen 2021, p. 10.

¹¹⁴ Verbruggen 2021, p. 10.

¹¹⁵ Verbruggen 2021, p. 10.

gevonden inzichten” worden verklaard, geduid of gefalsificeerd”¹¹⁶. Ten eerste daaruit rijst de vraag hoe kan bijvoorbeeld met de verschillende interpretatiemethoden een objectieve rechtsbron worden onderzocht? Ten tweede is het opmerkelijk dat in het schrijven van Verbruggen de concrete rechtswetenschappelijke omschrijvingen van de methoden van deze verschillende en tegelijkertijd vergelijkbare onderzoeken ontbreken. Ook is er geen sprake van hoe kan men met behulp daarvan de objectieve grondslagen voor de vaststelling van de rechten vinden. Bijvoorbeeld daaruit rijst de vraag hoe met behulp van de verschillende en onregelmatige variabele ‘grammaticale, wetsystematische en teleologische interpretatietechnieken’, omdat het immers de uitvoeringen van deze ‘juridische interpretatiemethoden’ zijn in concreto niet vastgesteld, kunnen de rechtswetenschappers aan het wetenschappelijke vereiste voor een onderzoek om de objectieve gegevens te *verklaren, duiden en falsificeren* te voldoen?

In het algemeen in de wetenschap, waarvan de rechtswetenschap een bestanddeel is, is bekend dat de bron van een objectieve kennis wordt in de objectieve werkelijkheid met de nauwkeurig omschreven methoden onderzocht. Maar uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat in de rechtswetenschap het begrip ‘rechtsbron’ wordt niet in verband met een onderzoek in de objectieve werkelijkheid gebracht. Ook bijvoorbeeld uit de literatuur blijkt dat een ‘systematische jurisprudentieanalyse’ met behulp van de verschillende ‘kwalitatieve’ of ‘kwantitatieve’ methode, die overigens zijn niet duidelijke omschreven om de herhaalbaar de resultaten van een onderzoek te bevestigen, brengen geen meer wetenschappelijke karakter van de rechtswetenschappelijke vaststelling van de objectiefempirische rechten. Ook de verwijzing naar een veronderstelde systematische karakter daarvan is niet op de objectieve gegevens gebaseerd. Daaruit volgt dat de zogenoemde ‘rechtsbronnen in formele zin’ met de huidige onderzoeksmethoden kunnen niet rechtswetenschappelijk objectief vastgesteld worden? Dus de huidige ‘rechtsbronnen in formele zin’ is alleen maar uit de abstracte ideeën daarover voortvloeien en kunnen niet als rechtswetenschappelijk vastgestelde objectieve bronnen voor de vaststelling van de empirische rechten beschouwd worden. Bovendien de onregelmatige variabiliteit van de informatie die in de zogenoemde ‘rechtsbronnen in formele zin’ wordt op verschillende wijze geformuleerd aantoont hun abstract onobjectieve en daardoor het onrechtswetenschappelijke karakter.

1.6. Of kan een objectieve rechtsbron met de onregelmatige “pluriformiteit” van de “verschillende doelen en methoden”¹¹⁷ in de huidige rechtswetenschap onderzocht en vastgesteld worden?

Uit het schrijven van Tjong Tjin Tai&Verbruggen blijkt dat uit de voortdurende “discussie” en ““methodenstrijd”” over de wetenschappelijkheid van de rechtswetenschap, blijkt dat ook tegenwoordig de verschillende “vormen” van de rechtswetenschappen zijn en deze de “verschillende doelen en methoden hebben”. Volgens deze auteurs “een verduidelijking van deze pluriformiteit, en de verhouding tussen deze verschillende vormen, is niet alleen zinvol voor de interne methodologische discussie” en dus niet om de objectief vastgestelde rechtskennis te verwerven, maar om het “helpen om de rechtswetenschappelijke arbeid tegenover andere disciplines te rechtvaardigen.”¹¹⁸ Ten eerste daaruit blijkt dat op de vraag waarom moet de rechtswetenschap zich tegen de andere wetenschappen ‘rechtvaardigen’ hebben Tjong Tjin Tai&Verbruggen niet beantwoord? Ten tweede stellen deze auteurs dat de verschillende ‘vormen’ van de rechtswetenschappen kunnen zijn en dus niet dat de rechtswetenschap heeft bestanddelen die inhoudelijk verschillende gebieden gaat onderzoeken. In dit geval moet over de onderzoeksgebieden binnen de rechtswetenschap gaan, die éénzelfde objectieve doelstelling moet hebben, namelijk het

¹¹⁶ Verbruggen 2021, p. 11.

¹¹⁷ Tjong Tjin Tai&Verbruggen 2022, p. 4-12.

¹¹⁸ Tjong Tjin Tai&Verbruggen 2022, p. 4.

verwerven van de objectieve rechtskennis op grond van het onderzoek naar de elementen van de objectieve werkelijkheid waarop de vaststelling van de empirische rechten moet worden gebaseerd, maar om dat te bereiken kunnen de verschillende nauwkeurig vastgestelde onderzoeksmethoden hebben en gebruiken. Ook uit het schrijven van deze auteurs blijkt niet welke objectief vastgestelde verschillen tussen de begrippen rechtswetenschappelijke ‘methoden’ en ‘methodologie’ kunnen zijn? Immers in dit geval gaat het om de fundamentele verschillende betekenissen van de begrippen onder meer ten opzichte van de daaruit voortvloeiende wetenschappelijkheid van de rechtswetenschap en een onderzoek naar de objectieve rechtsbronnen.

Aan welke dan ideologische, politieke of religieuze of een andere *doctrine* moet een “doctrinaire rechtswetenschap” houden en deze als oorspronkelijke rechtsbron te beschouwen? Immers kan men stellen dat indien gaat het om een *doctrine* als een grondslag voor de formuleringen van de rechten en dus als een *rechtsbron*, dan moet deze doctrine duidelijke en precies omschreven worden en de objectieve grondslagen daarvan vastgesteld worden, maar dat blijkt niet uit het schrijven van Tjong Tjin Tai & Verbruggen over een “doctrinaire rechtswetenschap”¹¹⁹. Hoe kan een doctrine in de objectieve werkelijkheid waargenomen worden ook om de objectiviteit daarvan te bevestigen? Indien, zoals dat deze auteurs omschrijven dat een “doctrinaire rechtswetenschap richt zich op een reconstructie van het positieve recht, op basis van de rechtsbronnen, in het bijzonder wet en rechtspraak”, dan kan men verwachten dat het eerst wordt de empirische objectiviteit van “de rechtsbronnen, in het bijzonder wet en rechtspraak” door een rechtswetenschappelijk onderzoek vastgesteld. Ook indien het in dit geval gaat om “het positieve recht” reconstrueren, dan moeten de oorspronkelijk oorzaken en gevolgen en rechtswetenschappelijke doelstelling van deze “reconstructie” objectief vastgesteld worden. Kan zo’n ‘reconstructie’ tot de meer rechtswetenschappelijk vastgestelde empirische gronden voor de vaststelling van de objectieve rechten leiden? Ook het is duidelijk dat een wet en rechtspraak zijn er door een rechtswetenschappelijk onderzoek niet tot stand gekomen en de resultaten daarvan niet omschrijven. Bovendien kunnen een wet en rechtspraak door de andere rechtswetenschappers niet herhaaldelijk worden bevestigd en kunnen niet als rechtswetenschappelijke publicaties beschouwd worden. Immers het fundamentele taak van een wetenschap, waartoe ook de rechtswetenschap behoort, is op grond van het onderzoek in een bepaald gebied van de objectieve werkelijkheid de daardoor vastgestelde empirische gegevens - en dus niet zoals dat hebben Tjong Tjin Tai & Verbruggen omschreven, namelijk het beschrijven van “het geldende recht” en het “verzamelen en sorteren van materiaal”¹²⁰ - vast te stellen en deze te verzamelen, analyseren en in een objectief vastgestelde empirische rechtssysteem te plaatsen.

Maar volgens het schrijven van Tjong Tjin Tai & Verbruggen het “systematiseren houdt in elk geval in dat de rechtswetenschapper, als er tegenstrijdige meningen zijn of onduidelijke rechtspraak, dit signaleert en zo mogelijk een eigen oordeel formuleert over de juiste uitkomst, waarbij bijvoorbeeld rekening moet worden gehouden met de bedoeling van de wetgever en consequenties voor de rechtspraak.”¹²¹ Daaruit rijst de vraag of deze omschrijvingen van het proces van het ‘systematiseren’ aan het (rechts)wetenschappelijk vereiste van de objectiviteit kunnen voldoen? Immers in dit geval door de auteurs worden de verschillende meningen en oordelen zonder te toetsen naar hun inhoudelijke objectiviteit verzameld en niet de door een rechtswetenschappelijk onderzoek vastgestelde elementen van de objectieve werkelijkheid systematisch samengesteld worden waaruit kunnen de objectieve rechten niet voortvloeien. Kunnen dan dus de verschillende meningen en oordelen als een rechtsbron beschouwd worden? Ook daardoor worden er geen objectief vastgestelde

¹¹⁹ Tjong Tjin Tai & Verbruggen 2022, p. 4-12.

¹²⁰ Tjong Tjin Tai & Verbruggen 2022, p. 4.

¹²¹ Tjong Tjin Tai & Verbruggen 2022, p. 5.

empirische gegevens ter belang van het vaststellen van de objectieve rechten rechtswetenschappelijk gesystematiseerd.

1.7. Of kan een analyse van rechtspraak als een empirisch onderzoek naar de rechtsbronnen worden beschouwd?

Uit de geraadpleegde literatuur blijkt dat de huidige rechtswetenschap verricht allerlei verschillende onderzoeken naar de rechtspraak, dus als een rechtsbron. Bijvoorbeeld uit het schrijven van Smeehuijzen&De Haan blijkt dat ze hebben een “empirisch onderzoek naar feitenrechtspraak” bedoeld te verrichten. Volgens deze auteurs ofschoon dat de “publicaties over uitleg van overeenkomsten gaan zelden over de feitelijke dimensie van uitleg” en “vrijwel alle aandacht gaat uit naar rechtspraak van de Hoge Raad” kan het lezen van een “feitenrechtspraak over uitleg” als een empirisch onderzoek en als een “empirische analyse van de feitenrechtspraak”¹²² worden beschouwd. Met verwijzing naar literatuur stellen Smeehuijzen&De Haan dat voor het uitvoeren van deze analyse “bestaan twee redenen”: “ten eerste is uitleg een vrijwel uitsluitend feitelijke aangelegenheid” en “de tweede reden is dat naar ons gevoel uitleg in de literatuur ingewikkelder wordt voorgesteld dan de uitlegpraktijk rechtvaardigt” en dat de “lezing van de literatuur wekt de indruk dat het uitlegleerstuk in de loop der jaren steeds complexer is geworden” en “dat het zo langzamerhand om ‘uitlegkunde’ gaat.”¹²³ Daaruit rijst de vraag of deze ‘redenen’ kunnen in overeenstemming met het rechtswetenschappelijke vereiste voor het verrichten van een onderzoek worden gebracht? Immers in het algemeen is bekend dat de rechtswetenschap gaat een onderzoek verrichten om de elementen van de objectieve werkelijkheid waar te nemen waaruit de objectieve rechten kunnen voortvloeien of op de resultaten daarvan de vaststelling van de empirische rechten het objectief systematisch kunnen worden gebaseerd. Hoe kan een ‘uitleg’ als een ‘uitsluitend feitelijke aangelegenheid’ beschouwd worden indien zonder meer dit proces kan als het waarnemen van de objectieve werkelijkheid niet worden aangeduid? Hoe kan een ‘uitleg’ het zonder het aanvoeren van de objectief vastgestelde grondslagen daarvan als een rechtswetenschappelijk onderzoeksproces van het verwerven van de objectieve kennis wordt beschouwd? Ook is het aannemelijk dat een ‘gevoel’ kan met het uitvoeren van een waarneming als feitelijke onderzoeksactiviteiten niet worden gelijk gesteld. Immers een ‘gevoel’ behoort tot de emotionele gedachten en daaruit voortvloeiende abstracte ideeën en dus kan alleen maar als een abstractie worden aangemerkt, die afhankelijk van wat de mensen daarover kunnen denken kan ontstaan. Integendeel een waarneming, namelijk een constatering van wat in de objectieve werkelijkheid wordt geobserveerd, vindt plaats onafhankelijk van wat de mensen daarover kunnen denken. Bovendien het lezen ‘van de literatuur’, onafhankelijk van het hoe complex dit proces kan zijn, veroorzaakt zonder meer, namelijk zonder dat zo’n proces met het gebruiken van een onderzoeksmethode wordt geobjectiveerd, geen rechtswetenschappelijk karakter daarvan en daarom als een onderzoeksgebied van de objectieve werkelijkheid of met het begrip van een ‘kunde’ in de wetenschappelijke betekenis kan niet worden aangeduid.

Daaruit volgt dat de rechtswetenschappelijke empirische doelstellingen van het verrichten van een analyse van een rechtspraak zijn door Smeehuijzen&De Haan niet omschreven.

Verder uit het schrijven van Smeehuijzen&De Haan blijkt dat ze hun analyse methodisch gaan toelichten, namelijk dat ze hebben er “268 uitspraken in totaal” gelezen en op de “volgende drie punten”, namelijk: “(i) Om de uitlegpraktijk beter te kunnen beschrijven, hebben wij ons geconcentreerd op de betekenis van de tekst van de overeenkomst (...)”, “(ii) Om te bepalen of het vinden van de juiste uitlegmaatstaf in de praktijk minder moeilijk is dan de literatuur doet vermoeden

¹²² Smeehuijzen&De Haan 2020/2569.

¹²³ Smeehuijzen&De Haan 2020/2569.

(...)” en “(iii) Ook onderzochten wij welke uitlegmaatstaven hoe vaak worden toegepast.”¹²⁴ Daaruit rijst de vraag of kunnen andere rechtswetenschappers op grond van deze omschrijvingen dit onderzoek of analyse herhaaldelijk uitvoeren om deze te ontkennen of bevestigen? Of kan men met het gebruiken van deze omschrijvingen het rechtswetenschappelijk systematisch deze of andere uitspraken naar hun inhoudelijke objectiviteit onderzoeken? Hoe kunnen de empirische gegevens uit de uitspraken geselecteerd worden om daaruit de mogelijke objectieve grondslagen voor de vaststelling van de empirische rechten elementen van de objectieve werkelijkheid vast te stellen? Zonder beantwoording op deze en vergelijkbare vragen naar de wetenschappelijkheid van dit onderzoek kan men de analyse van uitspraken alleen maar als het omschrijven van een abstractie die op grond van de andere abstractie worden gebaseerd en daardoor kan het rechtswetenschappelijk empirisch niet worden geobjectiveerd. Waarom deze analyse moet met het begrip ‘empirisch’ worden aangeduid blijkt niet uit het schrijven van Smeehuijzen&De Haan? Immers indien gaat het om het omschrijven van de cijfers betekent dat nog niet dat het gaat om een empirisch onderzoek. Immers zonder meer zijn de cijfers alleen maar de abstracties en die ‘feitelijk’ in de objectieve werkelijkheid bestaan niet.

Vervolgens omschrijven Smeehuijzen&De Haan wat hebben ze bevonden. Bijvoorbeeld op grond van een “belangrijke observatie” – wat wordt in een rechtswetenschappelijk onderzoeksgebied van de objectieve werkelijkheid daarmee geobserveerd? – constateren auteurs “dat in 86 van de 268 gevallen (32%) de tekst van de overeenkomst geen uitleg suggereert”, dat “in 182 gevallen (68%) suggereert de tekst van de overeenkomst wél een bepaalde uitleg” en dat “in 176 van die 182 gevallen (96,7 %) oordeelde de rechter conform die suggestie” en dat “in 6 van die 182 gevallen (3,3 %) oordeelde de rechter in afwijking van die suggestie.”¹²⁵ Zijn er daardoor de elementen van de objectieve werkelijkheid voor de vaststelling van de bepaalde empirische rechten gevonden of is er een objectief vastgestelde rechtssysteem daarmee aangevuld? Kunnen deze bevindingen als de waargenomen elementen in de objectieve werkelijkheid worden beschouwd? Welke objectieve rechten kunnen op grond van deze bevindingen worden vastgesteld? In dit verband kan men zich vragen of kan een abstracte ‘uitleg’ überhaupt als een objectieve bron van de rechten beschouwd worden?

In verband met de beantwoording op vraag “vraag (iii)”, namelijk: “Welke uitlegmaatstaven zien wij met welke frequentie terug in de feitenrechtspraak?”, omschrijven Smeehuijzen&De Haan in hun “bevinding” een “geobjectiveerde Haviltex -maatstaf”. Daaruit rijst de vraag hoe het rechtswetenschappelijke kennis begrip ‘objectief’ in dit geval wordt gebruikt? Immers een empirisch onderzoek moet wetenschappelijk objectief worden verricht.

Ook hebben Smeehuijzen&De Haan bevonden dat “in 208 van de 268 gevallen paste de rechter de ‘algemene Haviltex -maatstaf’ toe, in 22 gevallen wat heet de ‘geobjectiveerde Haviltex -maatstaf’, in 6 gevallen een vorm van wat men ‘grammaticale uitleg’ zou kunnen noemen en in 33 gevallen de ‘CAO-norm’.”¹²⁶ Daaruit blijkt dat kan men op grond van deze ‘bevindingen’ suggereren dat alleen maar de beperkte uitspraken van de rechters kunnen worden geobjectiveerd en de andere, namelijk een “algemene Haviltex -maatstaf”, “grammaticale uitleg” en een “CAO-norm” kunnen er geen enkele objectiviteit inhouden omdat deze kunnen niet geobjectiveerd. Wat kan in de bepaalde ‘Haviltex -maatstaven’ het objectief zijn om deze te kunnen rechtswetenschappelijk objectiveren? Uit het schrijven van Smeehuijzen&De Haan blijkt dat “de Haviltex-maatstaf” “verplicht” “de rechter niet alleen de tekst, maar ook de overige omstandigheden in ogenschouw te nemen; zowel subjectieve” “als objectieve”. Volgens deze auteurs de “bekende ‘subjectieve factoren’ zijn: verklaringen en gedragingen van partijen (zowel voorafgaand aan, als na totstandkoming van de

¹²⁴ Smeehuijzen&De Haan 2020/2569.

¹²⁵ Smeehuijzen&De Haan 2020/2569.

¹²⁶ Smeehuijzen&De Haan 2020/2569.

overeenkomst), de maatschappelijke kringen waarin ze verkeren, de hoedanigheid van partijen, hun eigen deskundigheid, en of ze deskundige bijstand hebben gehad” en de “bekende ‘objectieve factoren’ zijn: de tekst van de overeenkomst, de aard en strekking van de overeenkomst, de aannemelijkheid van de rechtsgevolgen van de ene of de andere uitleg en handelsgebruiken en verkeersopvattingen.” Opmerkelijk is dat in dit geval het behalve de “bekende ‘subjectieve’” en “‘objectieve’” “‘factoren’” omschrijven auteurs dat de “overige omstandigheden” – dus niet toebehorende tot de subjectieve en objectieve – “kunnen evenzeer als de tekst aanwijzingen bevatten voor wat partijen wilden, en eventueel de door de tekst gesuggereerde uitleg ‘overrulen’ (dit gebeurt in de praktijk overigens opvallend weinig).”¹²⁷ Daaruit blijkt dat de ‘subjectieve’ factoren zijn afhankelijk van wat de mensen denken. Maar of kunnen de andere factoren als rechtswetenschappelijk vastgestelde ‘objectieve factoren’ beschouwd worden is de vraag. Immers deze ‘objectieve’, zoals dat hebben Smeehuijzen&De Haan samengesteld, factoren ook zijn afhankelijk van wat de mensen denken en de objectiviteit daarvan kan niet onafhankelijk van wat de mensen daarover kunnen denken vastgesteld worden. Ook daaruit rijst de vraag of de ‘overige omstandigheden’ kunnen in de objectieve werkelijkheid waargenomen worden of deze alleen maar door de gedachten en ideeën daarover kunnen worden geformuleerd.

Daarnaast volgens Bierenbroodspot “de publicatie van het Haviltex-arrest1” leidt “in het ene geval” van “de toepassing van de Haviltex-norm tot een meer subjectieve uitleg en in het andere tot een meer objectieve. Het CAO-arrest2 uit 1993 is een duidelijk voorbeeld van objectieve uitleg.”¹²⁸ Ook daaruit blijkt niet welke objectief vastgestelde verschillen kunnen deze onderscheidingen rechtswetenschappelijk verklaren.

Hoe een ‘overeenkomst’ kan een rechtswetenschappelijke objectiviteit bepalen zonder deze te toetsen naar de inhoudelijke objectieve elementen daarin? Immers kan men stellen dat indien een ‘overeenkomst’ door een rechtswetenschappelijk onderzoek vastgestelde empirische elementen inhoudt, dan kan men met behulp daarvan in een bepaalde mate deze overeenkomst objectiveren met de daaruit voortvloeiende vaststelling van de objectieve rechten.

Uit het schrijven van Smeehuijzen&De Haan blijkt niet welke empirische gegevens voor de rechtssystematische formuleringen van de objectieve rechten door een “een empirisch onderzoek naar feitenrechtspraak over uitleg” kunnen worden vastgesteld. De indeling naar de subjectieve en objectieve factoren en overige omstandigheden, zoals dat hebben Smeehuijzen&De Haan in verband met een “de Haviltex-maatstaf” omschreven, aantoonde er geen empirische oorzaken en gevolgen daarvan en daardoor mist zo’n indeling een rechtswetenschappelijk objectief vastgestelde betekenis voor het verwerven van de objectieve kennis daarover. Bovendien uit conclusie van Smeehuijzen&De Haan onder blijkt dat “tussen enerzijds de problematiserende literatuur, en anderzijds de onproblematische werkelijkheid” is “de discrepantie”¹²⁹ aanwezig, maar wat daarmee wordt bedoeld is er door de auteurs niet toegelicht. Daarom concluderend kan men stellen dat de analyse van rechtspraak kan zonder meer tot de vaststelling van objectieve rechtsbron niet leiden. Ook daardoor een analyse van rechtspraak kan als een empirisch onderzoek naar de rechtsbronnen niet worden beschouwd?

1.8. Hoe het empirisch rechtssystematisch komen de verdragen als rechtsbronnen tot stand?

Om de huidige internationale orde te onderzoeken eerst kan men zich af te vragen hoe objectief zijn de verhoudingen tussen de huidige nationale staten door het sluiten van de verdragen geregeld en geordend?

¹²⁷ Smeehuijzen&De Haan 2020/2569.

¹²⁸ Bierenbroodspot 2008, p. 62.

¹²⁹ Smeehuijzen&De Haan 2020/2569.

Volgens Fleuren “het volkenrecht niet de verhoudingen kán normeren die object zijn van nationaal recht (en vice versa), is het logisch onmogelijk dat het volkenrecht tevens nationaal recht is of doet ontstaan.”¹³⁰ Daaruit volgt dat tussen het de volkenrechten en de verschillende nationale rechten ontstaat een discrepantie, die aantoont onrechtssystematische karakter daarvan. Immers in de huidige rechtswetenschap bestaat er geen algemeen rechtssysteem van de samenhangende en hiërarchisch geordende volkenrechten en nationale rechten die zal op de objectief vastgestelde rechten gebaseerd worden.

“Recht van coëxistentie”¹³¹

Uit de geraadpleegde literatuur blijkt bijvoorbeeld dat van de ene kant naar de mening van Bossuyt&Wouters de verhoudingen tussen de staten vallen onder het zogenoemde “recht van coëxistentie”¹³². Een juridische verklaring van het begrip ‘coëxistentie’ in het juridische woordenboek ontbreekt¹³³, maar toch omschrijven Bossuyt&Wouters in het gebied van het internationaal recht bestaan van een “recht van coëxistentie”¹³⁴. De Nederlandse encyclopedie verklaart dat het begrip “coëxistentie” betekent “naast elkaar bestaan”¹³⁵.

Volgens Bossuyt&Wouters “behandelt” het “recht van coëxistentie” “de bronnen, de internationale gemeenschap (met de volkenrechtelijke subjecten en de volkenrechtelijke jurisdictie), alsook de internationale verhoudingen, met inbegrip van de betrekkingen tussen Staten (met de immuniteiten en de staatsaansprakelijkheid) en van de vreedzame geschillenbeslechting en de rechtshandhaving.”¹³⁶ Daaruit rijst de vraag hoe kan een recht, dat door de verdragsbepalingen en wettelijke bepalingen is niet gecodificeerd toch deze alle en nog meer echt gecompliceerde rechtsgebieden ‘behandelen’? Van de andere kant met de verwijzing naar het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht (Wenen, 23-05-1969) (WVV) omschrijven Bossuyt&Wouters “het verdragsrecht, dat steeds door het internationaal gewoonterecht werd beheerst”¹³⁷. Hoe een ‘gewoonterecht’ kan een ‘verdragsrecht’ beheersen? Betekent dat dat beide op grond van het rechtswetenschappelijk onderzoek tot stand komen en rechtssystematisch hiërarchisch worden geclassificeerd? Zou dan een ‘internationaal’ van een ‘nationaal’ gewoonte recht onderscheiden worden? Hoe en met welke onderzoeksmethode kunnen de rechtswetenschappers überhaupt een gewoonte in de objectieve werkelijkheid ontdekken en deze herhaaldelijk bevestigen om daarop een recht te baseren?

Definitie van het begrip ‘verdrag’ in art. 2, §1, sub a, WVV luidt:

“a) „verdrag”: een internationale overeenkomst in geschrifte tussen Staten gesloten en beheerst door het volkenrecht, hetzij nedergelegd in een enkele akte, hetzij in twee of meer samenhangende akten, en ongeacht haar bijzondere benaming;”¹³⁸. Daaruit blijkt dat de totstandkoming van een akte of ‘twee of meer samenhangende akten’ tussen staten, die aantonen dat een ‘overeenkomst’ daartussen is gesloten als een ‘verdrag’ wordt beschouwd. In dit geval gaat het dus niet om een ‘gewoonte’ die door de herhaaldelijk bevestigde resultaten van het voorafgaand uitgevoerd rechtswetenschappelijk onderzoek vastgesteld werd om daarna deze ontdekkingen in de objectieve werkelijkheid door het opstellen van de akten en dus overeenkomst en verdrag te weerspiegelen. Daaruit volgt dat een

¹³⁰ Fleuren 2004, p. 12.

¹³¹ Bossuyt&Wouters 2005, p. 33.

¹³² Bossuyt&Wouters 2005, p. 33.

¹³³ Van Caspel, Gokkel&Klijn 2008, p. 98.

¹³⁴ Bossuyt&Wouters 2005, p. 33.

¹³⁵ Encyclo.nl, Nederlandse online encyclopedie, zoekwoord: ‘coëxistentie’.

¹³⁶ Bossuyt&Wouters 2005, p. 33.

¹³⁷ Bossuyt&Wouters 2005, p. 38-39.

¹³⁸ Art. 2, §1, sub a, WVV.

‘verdrag’ wordt niet rechtswetenschappelijk vastgesteld en daardoor kan aan de totstandkoming van de objectieve kennis niets bijdragen.

“Gewoonterechtelijke definitie”¹³⁹ van het begrip ‘verdrag’

Verder uit het schrijven van Bossuyt&Wouters volgt dat: “Gewoonterechtelijk wordt een verdrag gedefinieerd als:

- elk akkoord (d.w.z. een overeenkomst van wilsuitingen) (*abstract en zonder meer niet objectief*)
- gesloten tussen twee of meer subjecten van het volkenrecht (*abstract en zonder meer niet objectief*)
- met de bedoeling rechtsgevolgen teweeg te brengen en (*abstract en zonder meer niet objectief*)
- beheerst door het volkenrecht.”¹⁴⁰ (*abstract en zonder meer niet objectief*).

Uit deze ‘gewoonterechtelijke’ – en dus niet het objectief rechtswetenschappelijke – formulering van een definitie van het begrip ‘verdrag’ blijkt dat de meeste bestanddelen daarvan kunnen niet objectief rechtswetenschappelijk in de objectieve werkelijkheid vastgesteld worden. Bijvoorbeeld hoe objectief kan een ‘wil’ van een staat, die zou door de formulering van een overeenkomst geuit worden, het rechtswetenschappelijk worden vastgesteld? Immers deze rechtswetenschappelijke objectiviteitsvereisten moet worden nageleefd om de rechten, die daaruit kunnen voortvloeien, met de empirisch rechtelijke inhoud voorzien. Ook bijvoorbeeld in deze definitie een rechtswetenschappelijke verklaring ontbreekt over hoe de ‘twee of meer subjecten van het volkenrecht’ kunnen in de objectieve werkelijkheid gevonden worden om met daaruit voortvloeiende rechten de objectieve werkelijkheid te weerspiegelen met de wetenschappelijke bedoeling om de objectieve kennis vast te stellen en door de opvoeding en het onderwijs van de ene generatie aan de andere generatie over te dragen. Indien in eerste en tweede bestanddelen van deze definitie een rechtswetenschappelijk vastgestelde objectiviteit is niet vastgesteld, dan rijst de vraag hoe objectief kan de ‘bedoeling’ om de ‘rechtsgevolgen’ daarvan teweegbrengen? Bovendien indien ‘elk akkoord’ wordt ‘door het volkenrecht’ beheerst, die op zijn beurt is niet op de resultaten van een rechtswetenschappelijk onderzoek in de objectieve werkelijkheid vastgesteld, dan zou dit ook een abstract karakter hebben. Daarom zonder een nader naar de empirische rechtswetenschappelijke objectiviteit daarvan kan definitie van het begrip ‘verdrag’ alleen maar een abstract karakter hebben.

Het zogenoemde “recht van coëxistentie” waarop de verhoudingen tussen de staten worden gebaseerd is niet op de resultaten van een uitgevoerd rechtswetenschappelijk onderzoek gebaseerd. Daardoor mist dit ‘recht’ zijn empirische objectiviteit en kan zonder meer de objectieve werkelijkheid ten voordele van de vaststelling van de objectieve kennis daarover en daarop gebaseerde vaststelling van de objectiefempirische rechten niet weerspiegelen.

De ‘gewoonterechtelijke’ definitie van het begrip ‘verdrag’ heeft een abstract karakter en daardoor zonder meer kan voor de vaststelling van de rechtswetenschappelijk objectieve rechten niet bijdragen.

1.9. Bronnen van het internationaal recht

In het algemeen het rechtswetenschappelijk gezien is het van belang voor de vaststelling van de objectiefempirische rechten de bronnen van het ontstaan van de bepaalde rechten te onderzoeken. Ook uit het schrijven van Bossuyt&Wouters over het internationaal recht blijkt dat ze naar de bronnen daarvan zoeken. Volgens deze auteurs “met “bronnen” worden hier de *formele* rechtsbronnen bedoeld, d.w.z. de in het internationaal recht erkende wijzen van totstandkoming van

¹³⁹ Bossuyt&Wouters 2005, p. 41.

¹⁴⁰ Bossuyt&Wouters 2005, p. 41.

volkenrechtelijke regels.”¹⁴¹ Daaruit rijst de vraag hoe een ‘wijze van totstandkoming’ van de ‘regels’ überhaupt als een bron in de objectieve werkelijkheid, waaruit de vaststelling van de rechten zou moeten voortvloeien, kan worden beschouwd?

Verder uit het schrijven van deze auteurs blijkt niet waarom in dit geval moet niet gaan “om de *materiële* rechtsbron, d.w.z. wat aan de oorsprong ligt van de inhoud van de regels van het volkenrecht, maar om de *rechtsvormingsprocessen* van deze rechtsorde.”¹⁴² Ook daaruit rijst de vraag wat de betekenissen van het begrip ‘*materiële* rechtsbron’, het objectief gezien, kunnen er zijn en hoe door het verrichten van een rechtswetenschappelijk onderzoek met het gebruiken van een bepaalde methode kan deze ‘rechtsbron’ in de objectieve werkelijkheid worden ontdekt?

Vervolgens verwijzen Bossuyt&Wouters dat “de meest gezaghebbende opsomming van de (formele) rechtsbronnen van het volkenrecht is te vinden in art. 38 van het Statuut van het Internationaal Gerechtshof (hierna “Stat. IGH”)⁸⁸”¹⁴³, namelijk:

Artikel 38

1 Het Hof, dat tot taak heeft de aan hem voorgelegde geschillen te beslechten overeenkomstig het internationaal recht, doet dit met toepassing van:

- a. internationale verdragen, zowel van algemene als van bijzondere aard, waarin regels worden vastgelegd die uitdrukkelijk door de bij het geschil betrokken staten worden erkend;
- b. internationale gewoonte, als blijk van een als recht aanvaarde algemene praktijk;
- c. de door beschaafde naties erkende algemene rechtsbeginselen;
- d. onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 59, rechterlijke beslissingen, alsmede de opvattingen van de meest bevoegde schrijvers der verschillende naties, als hulpmiddelen voor het bepalen van rechtsregels.

2 Deze bepaling laat onverlet de bevoegdheid van het Hof een beslissing *ex aequo et bono* te geven indien de partijen daarmee instemmen.¹⁴⁴

Uit het schrijven van Bossuyt&Wouters over de zogenoemde “(formele) rechtsbronnen van het volkenrecht”¹⁴⁵ blijkt niet dat een objectief vastgestelde grond daarvan is vastgesteld. In dit geval kan de rechtswetenschapper zich vragen hoe überhaupt de bronnen van het objectieve recht kunnen ‘formeel’ zijn? Immers indien zou over een objectief vastgestelde recht gaan, dan moet dit recht op de elementen van de objectieve werkelijkheid gebaseerd worden, die formeel kunnen niet bestaan. Maar volgens Bossuyt&Wouters ingevolge art. 38 van het Statuut van het Internationaal Gerechtshof, en dus niet op grond van de resultaten van een herhaaldelijk bevestigde rechtswetenschappelijk onderzoek, als bronnen van het recht kunnen de zogenoemde “(formele) rechtsbronnen van het volkenrecht” worden beschouwd, namelijk de “internationale verdragen”, de “internationale gewoonte”, “de door beschaafde naties erkende algemene rechtsbeginselen”, “rechterlijke beslissingen, alsmede de opvattingen van de meest bevoegde schrijvers der verschillende naties, als hulpmiddelen voor het bepalen van rechtsregels”¹⁴⁶. Maar uit de geraadpleegde literatuur blijkt niet dat dit artikel en daarin vermeldde bronnen zijn op de objectief vastgestelde empirische gegevens gebaseerd of op grond van het verrichten van een rechtswetenschappelijk onderzoek in de objectieve werkelijkheid tot stand zijn gekomen. Bovendien rijst de vraag hoe kan een verdragsbepaling zonder

¹⁴¹ Bossuyt&Wouters 2005, p. 35.

¹⁴² Bossuyt&Wouters 2005, p. 35.

¹⁴³ Bossuyt&Wouters 2005, p. 35.

¹⁴⁴ Statuut van het Internationaal Gerechtshof 1945.

¹⁴⁵ Bossuyt&Wouters 2005, p. 35.

¹⁴⁶ Bossuyt&Wouters 2005, p. 36.